

**Analýza: Agenda COVID 19 v referování
zpravodajství a publicistiky ČRo Plus
a ČRo Radiožurnál**

analýza, 29. 12. 2020

Obsah

1. VÝZKUMNÉ ZADÁNÍ A VÝCHODISKA ŘEŠENÍ	3
2. METODIKA KVANTI.-KVALI. VÝZKUMU DISKUZNÍCH MEDIÁLNÍCH OBSAHŮ.....	8
3. KVANTITATIVNĚ-KVALITATIVNÍ ANALÝZA	26
3.1. FREKVENČNÍ NÁLEZY.....	26
3.2. TEMATICKÁ STRUKTURA PŘÍSPĚVKŮ.....	29
3.3. AKTÉŘI	33
3.4. LOKALITY VE ZPRAVODAJSTVÍ.....	36
3.5. KONTEXTUALIZACE A PŘÍZNAKOVOST VE ZPRAVODAJSTVÍ.....	40
3.6. KONFRONTAČNOST A TRANSPARENTNOST V PUBLICISTICE	43
3.7. NAPLNĚNÍ NORMATIVNÍCH POŽADAVKŮ.....	49
4. ZÁVĚR.....	55
5. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A CITOVANÝCH ZDROJŮ	57
6. APENDIX – příznakové výpovědi ve zpravodajství interních autorů	59

Zadavatel s uchazečem Media Content Experts s.r.o. sjednal dodávku Analýzy „Agenda COVID 19 v referování zpravodajství a publicistiky ČRo Plus a ČRo Radiožurnál“ smlouvou ze dne 30.10.2020, jakožto dodávku dílčí veřejné zakázky v čtvrtém minitendru veřejné zakázky č. j. VZ21/2018.

Zpracoval: Media Content Experts s.r.o.
(stoprocentní vlastník společnosti Media Tenor, spol. s r.o.)

Autoři: Ing. Pavel Herot, Ph.D
Mgr. Věra Bartalosová
Mgr. Iveta Havlíčková

Ve spolupráci s: Mgr. Petr Havlíček
Ing. Daniel Foltýnek

V Ostravě dne 29. prosince 2020

Analýza „Agenda COVID 19 v referování zpravodajství a publicistiky ČRo Plus a ČRo Radiožurnál“ vznikla z iniciativy a pro potřebu práce Rady Českého rozhlasu, a to na základě zadání, které navrhla Rada ČRo.

1. VÝZKUMNÉ ZADÁNÍ A VÝCHODISKA ŘEŠENÍ

1.1. ZADÁNÍ A SPECIFIKACE VÝZKUMU

Předmět zadání je odborná analýza *Agenda COVID 19 v referování zpravodajství a publicistiky ČRo Plus a ČRo Radiožurnál*, a to ve smyslu naplnění normativních, odborných a profesionálních požadavků kladených na médium veřejné služby.

Cílem analýzy je zjistit, nakolik si ČRo během stanoveného období v určených pořadech počínal v souladu s povinnostmi média veřejné služby uvedenými v zákoně 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu (dále jen ZČRo) a v Kodexu Českého rozhlasu (dále jen Kodex). Zásadní zřetel je brán k § 2 ZČRo a k Preambuli a článkům 6. a 7. Kodexu, kde jsou vymezeny hlavní úkoly veřejné služby v oblasti rozhlasového vysílání vážící se zejména k problematice:

- a) poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů,
- b) působení ČRo coby fóra pro veřejnou diskusi, v níž je možno vyjadřovat široké spektrum názorů a hledisek,
- c) nezávislosti a nestrannosti novinářské práce ČRo, a to včetně závazných pravidel práce redaktorů a moderátorů ČRo (čl. 7 Kodexu ČRo).

Zadavatel očekává, že odborná analýza umožní určit a zhodnotit zejména:

- a) zda analyzované pořady publicistiky ČRo naplnily normativní požadavky vyváženosti a žurnalistické objektivity,
- b) zda a do jaké míry analyzované pořady ČRo naplnily požadavek na komplexní reprezentaci reality, a to ve smyslu zastoupení názorové plurality, rozmanitosti,
- c) zda byly adekvátně uváděny afiliace pozvaných respondentů,
- d) zda se redaktoři a moderátoři nedopouštěli nějakých podob favorizace nebo naopak defavorizace respondentů nebo subjektů, o kterých se v pořadech hovořilo, a to včetně charakteru užitých hodnotících adjektiv.

Předkládaná analýza kombinuje kvantitativní a kvalitativní metody, přičemž rozdílné přístupy byly aplikovány na zpravodajské a na publicistické obsahy. Zatímco na zpravodajských obsazích analýza v kvalitativní rovině vyhodnocovala především tematizaci a příznakovost, v publicistických (diskusních) obsazích byla analýza zaměřena především na posouzení výkonu moderátorů při řízení diskusí a interview.

1.2. NORMATIVNÍ POŽADAVKY VŮČI ČESKÉMU ROZHLASU

Východiska pro volbu postupu analýzy vychází ze znění platných normativních dokumentů. Závazné normativní požadavky na ČRo v oblasti vysílání diskusních pořadů jsou specifikovány v Zákoně 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu (dále „ZČRo“) a v Kodexu Českého rozhlasu (dále jen „Kodex ČRo“). Jako relevantní vzhledem k zadání analýzy byly označeny následující části:

a) z obsahu ZČRo:

§ 2, odst. 2: Hlavními úkoly veřejné služby v oblasti rozhlasového vysílání jsou zejména:

a) poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů

c) vytváření a šíření programů a poskytování vyvážené nabídky pořadů ... tak, aby tyto programy a pořady odrážely rozmanitost názorů a politických, náboženských, filozofických a uměleckých směrů, a to s cílem posílit vzájemné porozumění a toleranci a podporovat soudržnost pluralitní společnosti

b) z obsahu Kodexu ČRo:

Výňatky z Preambule:

- (ČRo) *Své programy vysílá svobodně a nezávisle.*
- (ČRo) *Představuje fórum pro veřejnou diskusi, v níž je možno vyjadřovat široké spektrum názorů a hledisek.*
- (ČRo) *Poskytuje neustranné a nezávislé zpravodajství, informace, komentáře a analýzy.*

- (ČRo) Vytváří pluralitní, nápaditou a rozmanitou programovou nabídku, která splňuje vysoká etická a kvalitativní měřítka, a nepodřizuje snahu o kvalitní výstup tlakům trhu.
- Český rozhlas si musí zakládat na otevřenosti, nestrannosti a nezávislosti. ... Programy Českého rozhlasu ovládá tvořivý přístup, tolerance a kritické myšlení.
- Účelem existence rozhlasu jako služby veřejnosti je zajistit veřejnosti zdroj informací, kritické reflexe, umělecké tvorby a zábavy, které jsou chráněny před lobbistickými tlaky.
- Pracovníci, kteří se podílejí na vysílání služby veřejnosti, musí splňovat vedle odborných požadavků také požadavky mravní. Odpovědnost těch, kteří oslovují statisíce lidí, je mimořádná i tím, že je stvrzována v nepřetržitém procesu a za všech objektivních i subjektivních okolností.

Výňatky z Článku 1:

- Český rozhlas je povinen pečlivě posuzovat, zda pořady či jejich části nesměřují, ať již otevřeně nebo skrytě, k prosazování určitých obchodních nebo politických zájmů.
- V zájmu uchování nestrannosti a neutrality se Český rozhlas jako instituce musí zdržet zveřejňování vlastních stanovisek k záležitostem veřejného zájmu, vyjma záležitosti dotýkající se činnosti vymezené mu zákonem a otázek regulace rozhlasového vysílání. Toto ustanovení se nedotýká uveřejňování hodnotících soudů, které nereprezentují názor Českého rozhlasu jako instituce a jsou uváděny v rámci jednotlivých pořadů v souladu s jejich dramaturgickým pojetím při dodržení pravidel obsažených v Kodexu.

Výňatky z Článku 2:

- Programy Českého rozhlasu umožňují svobodné šíření, výměnu, případně konfrontaci informací, názorů a postojů. Základní smysl jeho působení spočívá ve vytváření otevřeného prostoru pro veřejnou rozpravu o otázkách veřejného zájmu a pro sdělování rozmanitých zkušeností či prožitků vnímání světa.

Výňatky z Článku 6:

- *Publicistické pořady Českého rozhlasu nabízejí především kritickou reflexi reality, ...*
- *Zařazení a pořadí informací ve zpravodajské agendě celoplošných stanic se řídí předpokládaným vlivem na život obyvatel České republiky ... však nelze opomíjet mezinárodní vlivy a vztahy, které působí napříč státy, kontinenty či kulturami.*
- *Ve zpravodajských a publicistických pořadech Český rozhlas dbá na přesnost a nestrannost, spočívající především ve zjišťování a ověřování skutečnosti.*
- *Redaktoři Českého rozhlasu si musí při vystupování ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech s výjimkou komentářů počínat tak, aby posluchač nemohl rozpoznat, jaký názor mají na věc, o níž informují. V komentářích, které obsahují osobní stanovisko autora, se nesmějí odchylovat věcně od skutečnosti.*
- *Hodnotící soud je vždy subjektivní a není ze své povahy podrobitelný důkazu pravdy. To však Český rozhlas nezbavuje povinnosti zařazovat do vysílání zpravodajských a publicistických pořadů jen takové hodnotící soudy, které jsou prezentovány čestně a bez klamavé manipulace s fakty, jimiž má být hodnocení odůvodněno. Tato povinnost však nebrání zprostředkovat posluchačům hodnotící soudy aktérů událostí. V takovém případě Český rozhlas ponechá na posluchači, aby si učinil vlastní názor, zda aktéři události předkládají hodnotící soudy čestně.*

Výňatky z Článku 7:

- *Dramaturgie diskusních pořadů musí brát na zřetel zkušenost, že téměř na každý problém mohou lidé nahlížet z různých úhlů, a že vývoji společnosti je vlastní názorové střetání. Český rozhlas dbá, aby hlavní názorové proudy sporu dostaly rovnoměrný prostor k vyjádření. Pokud to není možné zajistit, musí roli kvalifikovaného oponenta sehrát moderátor nebo jím pozvaný host, především uváděním protikladných argumentů nezastoupených v diskusi. Hosty a témata si zásadně vybírá Český rozhlas, a to na základě nezávislé redakční úvahy.*
- *V diskusích na politická a společenská témata musí Český rozhlas zajistit vedle politiků také účast širokého okruhu odborníků, osobností občanského života, ale i řadových*

obyvatel tak, aby zazněly relevantní názory a aby byli politikové s uvedenými názory konfrontováni.

- Moderátoři diskusních pořadů Českého rozhlasu jsou povinni zachovávat nestrannost. Posлуhač by neměl z jejich vystupování v pořadu poznat, jaký zaujímají postoj k probíranému problému nebo k diskutujícím. Moderátoři vždy usilují o otevřenou výměnu názorů mezi pozvanými diskutujícími, současně však dbají na dodržování pravidel čestně vedené diskuse.

Výňatky z Článku 23 (Kritické situace):

- Český rozhlas musí posluchačům zprostředkovat informace o mimořádných událostech, které vážně ohrožují nebo narušují běžný život obyvatel doma i v zahraničí. Takovými událostmi jsou zejména válečné konflikty, teroristické činy, násilné střety, přírodní katastrofy, technologické nebo dopravní havárie (dále kritické situace). Rozhodnutí o zařazení informací o kritických situacích do vysílání včetně času, který jim bude věnován, se řídí především vážností dopadů na komunitu v určitém místě nebo celé zemi.
- V případě vážného ohrožení bezpečnosti, zdraví nebo majetku obyvatelstva musí Český rozhlas přednostně svým vysíláním napomáhat záchraně lidských životů, zdraví, majetkových hodnot a životního prostředí, a to až do doby, než naléhavé nebezpečí pomine.
- Při zpravodajském zpracování kritických situací je nezbytné, dokud taková situace trvá, přednostně věnovat pozornost prognóze a aktuálnímu vývoji události včetně následků, ke kterým došlo, případně může dojít, a až poté analýze příčin a důsledků, které jsou nebo mohou být z těchto příčin vyvozovány. Způsob, kterým Český rozhlas o kritických situacích informuje, musí být věcný. V projevu redaktora nesmí převážít emoce. Povinností Českého rozhlasu je informovat o kritických situacích rychle, přesně, ale současně střízlivě, nikoli jich využívat ke zvyšování sledovanosti pořadů nebo zviditelňování redaktorů. Komentář nesmí vyvolávat paniku.

2. METODIKA KVANTITATIVNĚ-KVALITATIVNÍHO VÝZKUMU DISKUZNÍCH MEDIÁLNÍCH OBSAHŮ

Mediální analýza ve své kvantitativní, kvalitativní i kombinované kvantitativně-kvalitativní podobě nabízí možnost nepředpojatého poznání zveřejněného obsahu médií tím, že jednotlivé obsahy zpracovává podle předem definované metodiky. Detailní popis metodiky a použitých metod zajišťuje, že jsou analytická data získávána jednotným způsobem, ať už zkoumané obsahy analyzuje kdokoli. Standardizovaná validní a reliabilní metodika (více Scherer, 1998; Sedláková, 2015) slouží nejen ke klasifikaci a třídění informací, ale rovněž k jejich rozklíčování a interpretaci. Tímto je eliminován prostor pro zkreslení a dezinterpretace. Validita a přítomnost obsahové mediální analýzy mezi výzkumnými metodami je určena platností konceptu „nastolování agendy“¹.

Podstata metodiky analýzy médií vychází z teorie a praxe obsahové analýzy mediálních sdělení. Zabývá se výzkumem vybraných aspektů zpravodajského, publicistického a diskuzního obsahu sdělovacích prostředků, jejichž souhrn analyzovanou oblast výstižně charakterizuje.

Jako každá jiná výzkumná metoda, má i kvantitativně-kvalitativní metodika analýzy obsahu mediálních textů založená na určitém stupni zobecnění skutečností (vycházející z jejich kvantifikace a kategorizace), úskalí spočívající právě ve zmíněné míře zobecňování (více Trampota, 2008). Zvolený postup obsahové analýzy umožňuje posuzovat kvalitativní i kvantitativní aspekty pořadů jako takových prostřednictvím zkoumání jejich celkové obsahové struktury. Vymezení, teoretické zarámování a přesnou definici postupu kvantitativní i kvalitativní analýzy mediálních obsahů vedle již výše uvedených zdrojů detailně popsali například Belobrad (2008), Krippendorff (2004), Trampota a Vojtěchovská (2010) nebo Trampota (2008).

Vzhledem k značnému počtu publikací a multidisciplinárnímu charakteru tématu mediálního obrazu je obtížné stručně shrnout množství existujících přístupů, specifických konceptů a

---

¹ McCombs: 2009; případně i řada dřívějších publikací autora o nastolování agendy, tzv. Agenda Setting

empirických poznatků. Pro potřeby této práce je důležité zmínit, že výzkumy odvysílaných či publikovaných informací (analýzy mediálních obsahů) představují jen jednu z etablovaných oblastí zkoumání. Ke zkoumání mediální produkce se váží koncepty a pojmy jako např. gatekeeping, mediální rutiny, práce se zdroji, osobnostní vlivy, předpojatost, profesní normy a rámování neboli framing².

2.1 SPECIFIKACE ZKOUMANÉHO VZORKU

Zadavatelem výzkumu byl určen výzkumný vzorek pro kvalitativní a kvantitativní analýzu. Báze sestává z výběru zpravodajských a publicisticko-diskusních pořadů vysílaných ve dvou časových periodách: období 1 od 12. 3. 2020 do 4. 4. 2020 (tj. 24 vysílacích dnů) a období 2 od 17. 9. 2020 do 6. 10. 2020 (tj. 20 vysílacích dnů).

První analyzované období pokrývá nástup první vlny koronavirové nákazy od vyhlášení stavu nouze vládou ČR, zpřísnění epidemiologických opatření, zavádění prvních programů podpor, uzavření měst Litovel a Uničov až po první zemřelé. Druhé období pro analýzu bylo charakteristické nástupem druhé vlny nákazy, kdy počty infikovaných poprvé překonaly dvoutisícovou hranici za den. Do funkce ministra zdravotnictví ve sledované době nastoupil Roman Prymula. Zároveň se v této periodě konaly krajské a 1. kolo senátních voleb.

Součástí báze jsou tyto relace:

Publicisticko-diskusní obsahy: Interview Plus, Dvacet minut Radiožurnálu, publicistika hlavních zpráv (12);

Zpravodajské obsahy: Hlavní zprávy 12, Proud 7:00 – 8:00 (pondělí – pátek).

Klíčem pro zařazení informačních pasáží do analýzy byla explicitní souvislost s epidemií covid-19. Tedy příspěvky (a diskusní bloky), u kterých lze identifikovat přítomnost mediální události „koronavirus“³.

---

² Viz Shoemaker & Voss, 2009., Balabanova, 2007., Manning, 2001 a také Farnsworth, Lichter & Schatz, 2013., Donsbach & Klett, 1993., Nečas, 2008., Schudson, 2001., Hurtíková 2016.

³ Takzvanou kauzu, přesněji řečeno **mediální událost** definují Dayan a Katz v knize Media Events šesti kritérii: 1. událost je přenášena živě; 2. událost je předem naplánovaná a anoncovaná veřejnosti; 3. událost je přerušením

Tabulka 1: Charakteristika zpravodajských pořadů k analýze⁴

Pořad	Charakteristika
Hlavní zprávy 12 ČRo Radiožurnál ČRo Plus	Víme, co se děje! Poslechněte si souhrn toho nejdůležitějšího, co se za celý den stalo. Informace v souvislostech – zpravodajské šoty reportérů, telefonáty zahraničních i regionálních zpravodajů... Aktuální zprávy vysílá Radiožurnál a Plus každých 30 minut 7 dní v týdnu. Hlavní zprávy uslyšíte ve všední dny a v sobotu ráno, ve všední dny v poledne a každý den od 18 hodin.
Proud 7:00 – 8:00 (pondělí–pátek) ČRo Radiožurnál	Nenechte si ujít aktuální reportáže ani informace o tom, co vás čeká. Aktuální a rychlé zpravodajství, rozhovory k nejčerstvějším událostem v ranním interview po půl osmé ...

Tabulka 2: Charakteristika publicisticko-diskusních pořadů k analýze⁵

Pořad	Charakteristika
Interview Plus ČRo Plus	Rozhovor s významnou osobností o tématech, která rezonují doma i ve světě. Každý všední den se ptáme hostů ze světa politiky, byznysu, diplomacie, kultury i občanské společnosti. Interview Plus je každodenní 25minutový rozhovor. Věnuje se aktuálním tématům, na která v každodenní agendě nezbývá čas. Zaměřuje se na domácí i světové problémy v širších souvislostech. Nabízí netypický pohled na svět kolem nás. Zasaduje fakta do kontextu. Přináší pestrou paletu názorů. Hledá odpovědi na otázky, které nejsou samozřejmé a prvoplánové.

televizního programového schématu a vybočuje z denní rutiny; 4. událost není organizována médii samotnými, ale mimo mediální organizace; 5. vysílání události vyvolává silnou (až fascinovanou) odezvu publika a 6. vysílání události probouzí hluboce zakořeněné představy a vyprávění spjatá s hrdinstvím (Dayan, Katz, 1994, s. 102). Media Tenor tuto teorii aplikoval v analytické praxi a kauzami jsou v jeho metodice myšleny významné intenzivně medializované události splňující Dayanova a Katzova kritéria. Kauzou jsou tak pokryty multi-tematické mediální události, jejichž medializace prochází vývojem a v tematické skladbě jsou roztrženy do vyššího množství kategorií. Exemplárním příkladem je **kauza metylalkohol**, která se dotýkala tematických kategorií *kriminální činy* (skupinová kriminalita), *bezpečnostní politika* (policejní vyšetřování a zásahy celní správy), *hospodářská politika* (vládní opatření na ochranu spotřebitelů), *zdravotnictví* (zdravotní stav otrávených konzumentů), *justice* (soudní procesy s aktéry metanolové aféry), *společenské jevy* (situace rodin obětí) nebo *podniková sféra* (aféry firem napojených na tzv. metanolovou chobotnici).

⁴ dle vlastní prezentace: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/porady>

⁵ dle vlastní prezentace: <https://plus.rozhlas.cz/porady>

Pořad	Charakteristika
	<p>Dívá se na aktuální dění v současné politice, byznysu, společnosti i kultuře z jiného úhlu pohledu.</p> <p>Moderátoři Michael Rozsypal a Jan Bumba v Interview Plus zpovídají politiky, diplomaty, byznysmeny nebo osobnosti kultury i společenského života.</p> <p>Rozhovory otevírají nová témata. Agendu, kterou řeší česká i světová média, posouvají dál. Přinášejí ucelený pohled na události a mimořádné osobnosti z domova i zahraničí v souvislostech.</p>
<p>Dvacet minut Radiožurnálu ČRo Radiožurnál ČRo Plus</p>	<p>Aktuální rozhovory s aktéry nejdůležitějších kauz uplynulého dne.</p> <p>Každý všední den si zveme jednoho muže nebo ženu. Chceme znát jejich názory na události, které jsou z našeho hlediska důležité pro život v této zemi. Chceme slyšet jejich odpovědi.</p> <p>Politici nejsou naši přátelé, ale partneři do diskuse. Nežertujeme s nimi, ale ptáme se jich. Moderátoři si zvou politiky, vědce, umělce i sportovce. Jde o jediné – aby otázky nezůstaly bez odpovědí. Dvacet minut je diskusním pořadem Radiožurnálu, který dává pozvané osobnosti šanci obhájit svá stanoviska – ve formě odpovědí na dotazy. Je určen všem posluchačům Radiožurnálu.</p>
<p>Publicistika poledních zpráv ČRo Radiožurnál ČRo Plus</p>	<p>Komentáře, analýzy, rozhovory. Publicistický souhrn nejdůležitějších kauz dne.</p> <p>Každý všední den po 12. a 18. hodině se ptáme komentátorů, expertů a aktérů těch nejdůležitějších kauz. Zajímá nás všechno podstatné, co se v uplynulých hodinách stalo.</p>

Přehled všech pořadů, které byly podrobeny zkoumání uvádí následující tabulky.

Tabulka 3: Analyzovaná vysílání v období 1

		Hlavní zprávy 12	Proud 7-8 (po-pá)	Interview Plus	Publicistika 12	Dvacet minut
12.03.	čt	ANO	ANO	ANO	nevysíláno	nevysíláno
13.03.	pá	nevysíláno	ANO	ANO	nevysíláno	ANO
14.03.	so	ANO			nevysíláno	
15.03.	ne	ANO			nevysíláno	
16.03.	po	ANO	ANO	ANO	nevysíláno	ANO
17.03.	út	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
18.03.	st	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
19.03.	čt	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
20.03.	pá	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO

21.03.	so	ANO			ANO	
22.03.	ne	ANO			ANO	
23.03.	po	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
24.03.	út	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
25.03.	st	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
26.03.	čt	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
27.03.	pá	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
28.03.	so	ANO			ANO	
29.03.	ne	ANO			ANO	
30.03.	po	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
31.03.	út	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
01.04.	st	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
02.04.	čt	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
03.04.	pá	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
04.04.	so	ANO			ANO	

Součástí báze bylo celkově 2.813 výpovědí v 723 příspěvcích o epidemii covidu-19, které byly vybrány z celkového počtu 1.089 příspěvků.

Tabulka 4: Analyzovaná vysílání v období 2

		Hlavní zprávy 12	Proud 7-8 (po-pá)	Interview Plus	Publicistika 12	Dvacet minut
17.09.	čt	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
18.09.	pá	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
19.09.	so	ANO			ANO	
20.09.	ne	ANO			ANO	
21.09.	po	ANO	ANO	ANO	nevysíláno	ANO
22.09.	út	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
23.09.	st	ANO	ANO	ANO	ANO	nevysíláno
24.09.	čt	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
25.09.	pá	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
26.09.	so	ANO			ANO	
27.09.	ne	ANO			ANO	
28.09.	po	ANO	ANO	nevysíláno	ANO	nevysíláno
29.09.	út	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
30.09.	st	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
01.10.	čt	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
02.10.	pá	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO

03.10.	so	ANO			ANO	
04.10.	ne	ANO			nevysíláno	
05.10.	po	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
06.10.	út	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO

Součástí báze bylo celkově 1.735 replik moderátorů a 1.663 replik hostů, které zazněly v 134 diskusních blocích o epidemii covidu-19 z celkového počtu 168 diskusních bloků.

2.2 ZÁKLADNÍ METODICKÁ VÝCHODISKA

Jedním ze základních pojmů v mediální teorii, jakož i v zadání analýzy je posouzení objektivit, resp. žurnalistické objektivit analyzovaných obsahů. **Objektivita** je teoretický abstraktní koncept, jehož naplňování není normativní, tedy není dáno zákonem ani etickými kodexy, protože obtížná uchopitelnost tohoto konceptu způsobuje obtíže i při jeho operacionalizaci. Proto teoretikové i analytikové častěji pracují s koncepty „stranickost obsahů“ (anglicky „partisanship“), „předpojatost“ (anglicky „bias“), „neustrannost“ (anglicky „impartiality“), „vyváženost“ (anglicky „balance“), „transparentnost“ a dalšími.

Z praktické nemožnosti operacionalizovat pojem objektivita vychází i nemožnost kvantifikace tohoto konceptu. Vždy lze hovořit pouze o kvantifikaci výše jmenovaných kategorií, či lépe řečeno kritérií. Vzhledem k tomu, že přitom ovšem jde o kvalitativní kritéria, odborné texty se buď o kvantifikaci nesnaží vůbec (toto je logicky častější situace), nebo pomocí kvantitativní obsahové analýzy určují například to, jaký prostor byl ve sledovaném obsahu poskytnut politickým stranám a jejich představitelům, a na vyváženost usuzují právě na základě takto získaných kvantitativních dat.

Zadavatel svými požadavky nastolil výzkumný záměr, jehož jednotlivé komponenty se dostávají mj. do vzájemně podmíněných vztahů (kupř. vztah defavorizace a vyváženosti, nebo vztah rozmanitosti a vyváženosti⁶). **V analýze zpracovatel kvantifikuje jednotlivá kritéria, která jsou ve vzájemné kombinaci schopna odpovídat na požadavky zadavatele.**

⁶ Podobně kupř. Kejlová: 2014 dává do souvislosti s vyvážeností aspekt předpojatosti

Různorodost ve všech svých pojetích je imperativem kvalitního obsahu veřejnoprávního média. Nastavení měřítek různorodosti (synonymy možno říci též variability, diverzity, nebo rozmanitosti) významným způsobem pomáhá usuzovat na kvalitu práce veřejnoprávního vysílatele. Jinými slovy, pokud by veřejnoprávní médium dosahovalo nižších ukazatelů různorodosti nežli vysílatel komerční, bude posilována oprávněnost otázky ohledně míry naplňování veřejné služby daným médiem.⁷

K operacionalizaci proto byly předloženy požadavky, aby analýza adresovala obsahové aspekty jako například:

- **názory „pro a proti“:**
  - v tématech, kde převažuje společenská neshoda, zdali dostala adekvátní prostor strana pro i proti
  - v tématech, kde převažuje společenská shoda – zdali dostala prostor nejen strana, které téma nastolila, ale i relevantní zástupce(i) strany, kteří by potenciálně mohli nesouhlasit (koalice – opozice /i opozice může souhlasit s vládním návrhem/)
  - zda ve vysílání dochází k zohlednění relevance názorových stran.
- **kritický přístup moderátorů:** v pořadech typu „Interview“ sehrává roli kritického diskutujícího moderátor, který hosta konfrontuje se stanovisky názorových protistran, viz bod 7.1 Kodexu ČRo
- **různorodí hosté:** Zda se v rámci jednotlivých témat objevují ve vysílání různorodé osoby, byť jejich argumenty mohou být podobné.⁸ Zda byly adekvátně uváděny jejich afiliace.
- **a další.**

---

⁷ Na zvláštní postavení různorodosti upozornil i prezentační materiál zpracovaný u příležitosti konferencí European Broadcasting Union – News Assembly a NewsXchange v Praze 2014: Herot, Pavel. Týmová, Renata. *Case Czech TV: Analytical approach enhancing objectivity*, 6 s.

⁸ Př. pokud je nějaký názorový proud početně zastoupen, není důvod ve vysílání dávat prostor stále jedné osobě.

2.3 OPERACIONALIZACE PROMĚNNÝCH ANALÝZY

V operacionalizaci metodiky, která bude v tomto analytickém díle aplikována na relevantní audiální obsahy s přihlédnutím k typologii mediálního útvaru (volená kritéria se liší pro zpravodajství a pro publicisticko-diskusní obsah, jak dále uvádí výčet kritérií níže) zpracovatel adresuje naplnění cíle, tj. vyhodnotit především:

A) požadavky vyváženosti⁹ a žurnalistické objektivity,

- vyváženost a objektivita jednoho pořadu/vyváženost a objektivita analyzovaného celku¹⁰
  - v příspěvku/pořadu:
    - dostaly všechny hlavní subjekty dostatečný prostor k vyjádření
    - vedení moderace diskuse vůči jednotlivým hostům (konfrontačnost, transparentnost, přerušování)
  - v analyzovaném celku:
    - prostor věnovaný jednotlivým hlavním subjektům, s přihlédnutím k jejich významnosti (zastoupení ve vrcholných orgánech, relevance vzhledem k tématu)¹¹
    - vedení moderace diskuse vůči jednotlivým stranám analyzovaného tématu v delší perspektivě (konfrontačnost, transparentnost, přerušování)

---

⁹ Viz například Hopmann, Van Aelst, Legnante: 2011, kteří zkoumali teoretický koncept vyváženosti v politické agendě médií

¹⁰ S operacionalizací „celku“ vysílání se vypořádávali také Jiráček, Nečas, Rábová, Trampota, Wolák: 2013; O kontinuální obsahové analýze, která zajistí dostatek materie pro „celek“, hovoří jako o ideálním Stavitsky, Dvorkin: 2005.

¹¹ posouzení vyváženosti ve vztahu k bodu 7.2 Kodexu ČRo (přidělování prostoru s přihlédnutím k reálnému postavení v politickém a společenském životě)

B) komplexnost reprezentace reality – názorová pluralita, rozmanitost,

Rozmanitost ve všech svých pojetích je imperativem kvalitního obsahu veřejnoprávního média. Nastavení měřítek různorodosti (či také jinými pojmy variability, diverzity, nebo různorodosti) významným způsobem pomáhá usuzovat na kvalitu práce veřejnoprávního vysílatele.

- v tématice onemocnění Covid, která kriticky souvisí s veřejným zdravím, stojí nad požadavkem plurality požadavek na relevanci argumentů a aktérů (o *pandemii slov* hovořil v populárním textu Groman 2020¹²). Relevance je v tomto dána formální funkcí/zdrojem či odkazy na datové zdroje.
- naplnění názorové plurality: ve smyslu názor/protinázor, strana/protistrana, strana/potenciální protistrana, resp. kritický přístup moderátora sehrávajícího roli názorového oponenta – tento aspekt vnímáme jako podřízený výše popsané relevanci. Vyhodnocení, zda došlo k řazení názorů a protinázoru, zda jsou jak názor a protinázor postaveny na vyhodnocení dat a zda ve vysílání dochází k zohlednění relevance názorových stran.
- variabilita aktérů ve zpravodajství vyjadřujících se ke Covidu (podíl expertů vs. ostatních, důslednost uvádění zdrojů a jejich rozmanitost)
- variabilita lokalit pokrývaných v souvislosti s Covidem ve zpravodajství
- tematická variabilita ve zpravodajství o Covidu dle unikátně sestavené tematické knihy:
  - témata rozprostřena na pomyslné škále „informace o mrtvých“ až „informace o řešeních“
  - intenzita jednotlivých tematizací, či tematických typologií

---

¹² *Jak se vyznat v pandemii slov a názorů, která se na nás odevšad valí?* Deník N, 21. 9. 2020. Na potřebu dát v mediálních obsazích v první řadě prostor expertům a zjednodušit orientaci příjemcům informací – veřejnosti, která z principu nemůže disponovat hlubokou erudicí v tématu ani možností snadného ověření konstatování, upozornila také Kate Christy z Ústavu žurnalistiky Univerzity Wisconsin – Madison: <https://bit.ly/3jASDMW>.

- Přítomnost tzv. *alarming frame* v rámci jednotlivých tematizací – zdůrazňování nejhorších možných scénářů; emocionální vyjádření, používání vojenských metafor (boj, první linie, obětování se atp.) – problematiku srozumitelně operacionalizovali Vasterman a Ruigrok (2013).

C) adekvátnost uváděných afiliací,

- Zaznamenání explicitních uvádění kompletních afilací pozvaných respondentů

D) favorizace/defavorizace v projevech redaktorů/moderátorů, charakter užívaných adjektiv.

- explicitní stanoviska redakce – k názorům na řešení, na zainteresované osoby
- Posouzení vedení diskuse ve smyslu vyjadřování explicitního stanoviska redakce a řízení hostů ve smyslu ukázněnosti (přerušování ukázněného hosta moderátorem může signalizovat defavorizaci, naopak ponechání hosta dokončit neukázněnou promluvu /mimo intenci položené otázky, urážku apod./ může být znakem favorizace/).¹³
- příznakovost v mediálním obsahu -- přítomnost explicitních příznakovostí v mluveném obsahu: př. „rekordní“, „panika“, „obavy“... - podíl alarmujících, neutrálních a uklidňujících výpovědí (jak uvádí Vasterman, Ruigrok 2013: *three categories were defined: news can be alarming, neutral or reassuring.*) + přiřazení k aktérům (tedy např. zda převažují alarmující novináři nebo uklidňující experti...)

Pro zpravodajské pořady v rámci zkoumaného vzorku platí, že základními jednotkami výzkumu jsou **příspěvek** sestávající z jedné, nebo více **výpovědí** (novináře nebo hosta). Pro pořady diskusního charakteru je základní výzkumnou jednotkou analýzy **replika moderátora a**

¹³ Vedení diskuse s přihlédnutím k ukázněnosti hostů: posouzení v kontextu s čl. 6.13 Kodexu ČRo: tj. tak, „aby posluchač nemohl rozpoznat, jaký názor mají na věc, o níž informují“, a zda se nedopouštěli nějakých podob **favorizace** či naopak **defavorizace**, ať už některých respondentů, nebo subjektů, o kterých se v pořadech hovořilo.

jednotlivých hostů. Replikou se myslí souvislý projev účastníka diskuse až do jeho přerušení. Každé přerušení komunikačním partnerem tak dává za vznik další replice. Přičemž analytik sleduje každou repliku z pohledu moderátora i z pohledu hosta pořadu.

Aspekty analýzy pro zpravodajské obsahy:

Příspěvek – tematicky uzavřený rozhlasový obsah. Kvantitativní analýza klasifikuje nový příspěvek pokaždé, změní-li se jeho autor.

Výpověď – segment informace, který je definován původcem (rozpoznatelným autorem výpovědi), tématem a subjektem, k němuž se vztahuje. Pro potřeby této analýzy je u každé výpovědi sledována také příznakovost. Změna kteréhokoli z těchto aspektů signalizuje zápis nové výpovědi. V jedné větě tedy může být obsaženo více výpovědí, stejně jako se více vět může skládat z výpovědi jediné. Analogicky pak v jednom příspěvku může být obsaženo více výpovědí.

Subjekt – předmět, k němuž se výpověď vztahuje. Může jím být původce sám (vyjadřuje-li se například politik k vlastní osobě). Může jím být instituce, organizace, podnik, politická strana, osoba, město atd.

Tematizace výpovědí – jeden ze základních aspektů výpovědi. Klasifikuje obsah (postoj, činnost), s nímž je subjekt ve výpovědi spojován. V rámci jednoho příspěvku tak může být kódováno – v závislosti na tematické různorodosti jednotlivých výpovědí – více tematizací. Pro účely této analýzy byla sestavena unikátní tematická kniha čítající celkem 41 tematických aspektů.

Příznakovost výpovědi – se vztahuje k expresivnosti výpovědi, tedy k způsobu hodnocení situace, zavedených opatření či dalšího vývoje epidemie. Výpovědi jsou kategorizovány do tří skupin na alarmující, neutrální, nebo zklidňující. Vymezení a operacionalizace příznakovosti pro potřeby této analýzy vychází z výzkumu mediálního pokrytí pandemie chřipky A/H1N1 od Petera Vastermana a Nely Ruigrok (2013) a diplomové práce B. Kudrnové (2017), která zkoumala zpravodajství o viru Zika.

Výpověď je neutrální, pokud obsahuje oba pohledy (alarmující i zklidňující) nebo je vyznění neurčité.

Výpověď je zklidňující, když jsou rizika spojená s covidem-19 uvedena do širších souvislostí, které v důsledku snižují "koronavirové nebezpečí". Zklidňující výpovědi se snaží o zmírnění obav veřejnosti, akcentují připravenost a robustnost zdravotnického systému, účinnost zavedených preventivních opatření či úspěchy, kterých bylo dosaženo v boji proti šíření nemoci. Za zklidňující označujeme také postup, kdy jsou vyšší rizika spojená s nákazou či průběhem onemocnění popisována jako důsledek specifických podmínek a okolností, jako např. typ zaměstnání, druh pracoviště, vyšší věk, zhoršený zdravotní stav či souběžné zdravotní komplikace (obezita, cukrovka, vysoký krevní tlak). Pro jednotlivce či skupiny, které tyto podmínky nesplňují (např. zdravé děti, teenageři...) tedy jsou rizika menší. Používána jsou spíše mírná označení (mírný průběh onemocnění), rizika spojená s covidem-19 jsou vyložena v kontextu jiných (zdravotních, společenských) rizik. Celkově pozitivní naladění a vyznění výpovědi (nebát se, nedramatizovat), vyvracení mýtů, lživých či zavádějících informací. Aktuální situace je hodnocena jako např: zbytečně hysterická, plná poplašných zpráv, jako mediální humbuk" atp.

Alarmující výpověď při popisu situace klade důraz na rizika a nebezpečí, soustředí se na varování před dramatickým nárůstem případů nákazy, důraz je kladen na aktualizace počtů nových případů, hospitalizací, těžkých případů a počtů zemřelých. Virus je označován jako "extrémně nakažlivý" či "smrtící", důsledky pro veřejnost jsou popisovány jako alarmující, varovné, strach-vzbuzující, děsivé, strašné. Při popisu viru SARS-CoV-2 či onemocnění covid-19 jsou použity negativní emocionální výrazy jako např. a) extrémní adjektiva – masivní, extrémní, mimořádný, agresivní, dramatický, zákeřný, šokující, nebezpečný (ve spojení se slovy jako vysoce, mimořádně atp.), nakažlivý (ve spojení se slovy jako vysoce, mimořádně atp.), smrtící/smrtelný, radikální, alarmující; příslovce odvozená od těchto adjektiv; b) negativní emocionální podstatná jména – hrozba, ohrožení, zabiják, strach, panika, hysterie, šílenství, obavy, strašák, pohroma, katastrofa, poplach, pohotovost, epidemie, pandemie, krize, zhouba, smrt;

c) negativní emocionální slovesa – bát se, děsit, udeřit, řídit, ohrožit, trápit, trpět, strašit, zemřít, vraždit.

Kontextualizace – zarámování (z angl. framing) - označuje „výběr a zdůraznění některých aspektů události způsobem, který podporuje určitý způsob interpretace či hodnocení“ (Entman, 1993, s. 52). Pro potřeby této analýzy bylo sledováno celkem devět typů zarámování. Jedná se o pět tzv. obecných zpravodajských rámců (Semetko, Valkenburg, 2000) a čtyři rámce definované Ogbodo a kol. (2020) na základě obsáhlé analýzy zpravodajství o onemocnění covid-19. Jednotlivé kontextualizace jsou sledovány na rovní příspěvku a mohou se vyskytovat společně, tedy jeden příspěvek může obsahovat více rámců.

Ekonomické důsledky – událost/téma je interpretováno převážně z hlediska ekonomických dopadů (nákladů a příjmů, zisků a ztrát) na jednotlivce, organizace/firmy nebo země.

Důraz na jednotlivce – se zaměřuje na osobu či konkrétní skupinu zasaženou danou událostí. Je to způsob zpracování, který do zpravodajství vnáší „lidské tváře“ a emocionální úhel pohledu. Indikátorem je přítomnost alespoň jedné z pěti charakteristik: (a) používání příkladu konkrétních lidí či jejich osobního pohledu na událost, (b) užívání přídavných jmen nebo označení, která vyvolávají lítost, rozhořčení, sympatie nebo soucit; (c) zdůrazňování, že se daný problém dotýká konkrétních jedinců nebo skupin; (d) přítomnost osobních údajů či informací ze soukromí jedinců; (e) použití emotivních vizuálních prvků vzbuzujících lítost, rozhořčení, sympatie nebo soucit.

Konflikt – soustředí se na rozpory a rozdílné postoje, na argumentační střety mezi jednotlivci, skupinami či institucemi

Morálka – Událost/téma je vykládáno v kontextu morálky, apelů na žádoucí chování či doporučení, jak se chovat. Vzhledem k novinářské objektivitě (absence subjektivních názorů samotných novinářů) jsou takové rámce většinou nepřímé, vnášené prostřednictvím výpovědí přítomných aktérů či prostřednictvím odkazů k třetím osobám/skupinám.

Připisování odpovědnosti – prezentace události/tématu způsobem, který umožňuje přiřadit odpovědnost za nastalou situaci konkrétní osobě, skupině či instituci.

Politizace – vztahuje se na případy, kdy je událost interpretována jako především politický problém a řešení situace je interpretováno z hlediska domluv/neshod politiků či politických stran či prosazování různých politických zájmů.

Etnické či národnostní kontexty – Ve výkladu události/tématu jsou zdůrazňovány etnické či národnostní atributy, situace je spojována s národnostní nebo etnickou příslušností.

Atmosféra strachu – vztahuje se na příspěvky, které téma/událost interpretují dramaticky a jednostranně, obsahují pouze alarmující výpovědi, jsou využívány výrazně emotivní vizuální a zvukové prostředky vyvolávající strach či úzkost.

Naděje – vztahuje se na příspěvky, které téma/událost interpretují s důrazem na zklidnění situace, odmítají dramatické výklady a předpovědi, soustředí se na příklady příznivého vývoje v zahraničí. Obsahují především zklidňující výpovědi (viz příznakovost).

Aspekty analýzy pro publicisticko-diskusní obsahy:

Replika – je definována skupinou aspektů: jméno autora, téma, začátek a konec promluvy a kázeň (v případě hosta); U promluv moderátora pak byly sledovány: jméno hosta, k němuž se moderátor obrací, rating, odpověď na kritiku, transparentnost odkazování na externí zdroje, konfrontačnost a vliv na diskusi. Metodika se tedy odlišuje v přístupu k zaznamenávání replik hostů a moderátorů.

Téma – klasifikuje obsah (postoj, činnost), k němuž se účastník diskuse vyjadřuje. Tematizace replik byla klasifikována dle tematické knihy totožné pro posouzení zpravodajských obsahů.

Začátek promluvy – zaznamenává, jakým způsobem host započne svoji repliku, přičemž mohou nastat ukázněné, anebo neukázněné zahájení promluvy.

Kázeň – sleduje, jakým způsobem host reaguje na promluvu moderátora, přičemž je předmětem posouzení, zda host odpovídá v souladu s otázkou. Analytik také sleduje, jakým způsobem nastal **konec promluvy**. Moderátor by měl iniciovat otevřenou výměnu názorů, pokud však hosty často přerušuje v jejich replikách, může to mít negativní vliv na plynulost diskuze.

Nestrannost moderátora (míru **konfrontačnosti**) – je možné posuzovat podle konfrontačního, neutrálního, případně vstřícného charakteru jeho replik. Platí, že čím je relativní poměr konfrontačních promluv k jednotlivým uskupením, či konkrétním hostům (v dlouhodobějším časovém horizontu) vyrovnanější, tím je moderátorův přístup objektivnější, nestrannější.

U moderátorů, zaznamenáváme **jméno hosta**, kterému je replika moderátora adresována. Dále **rating**, což je parametr určující, jak je hodnocen výkon moderátora ze strany hosta. Pokud má host k moderaci výhrady, analyzuje se také **odpověď na kritiku** ve formě uznání, či neuznání výhrad.

Analytik si dále na úrovni moderátorova výkonu všímá **transparentnosti**¹⁴. Toto kritérium posuzuje, nakolik přesně moderátor odkazuje k externím zdrojům informací. Platí, že čím je vyšší míra ověřitelnosti uváděných zdrojů, tím je moderátorovo tvrzení transparentnější. Jednotlivé typy odkazů mají ve valuační relaci přisouzeny procentuální míru přesnosti. Průměrná míra odkazování přesahující 75 % je považována za přesnou, v rozmezí 30–75 % za středně přesnou a nedosahující ani 30 % pak za nepřesnou.

Předmětem sledování v diskusních replikách byla také příznakovost (hodnotící adjektiva). Příznakovost má buď syntaktické vyjádření formou větné konstrukce, nebo stylisticky použitím stylově zabarvených slov, případně kontextové vyjádření – kupř. ironií. Hodnotící adjektiva jsou nositeli přímého hodnocení. Popisné a rozvíjející **adjektivum** či **přívlastek** úzce souvisí

---

¹⁴ **Transparentnost a konfrontačnost** moderátorů – ukazuje na profesionalitu a přípravu v rámci redakce. K jejich posouzení se užívají valuační relace. Autorem posuzování transparentnosti a konfrontačnosti je Petr Chleboun, který v textu *Projekt kontinuální analýzy diskusních pořadů českých televizí* (2003) definoval metodiku posuzování zmíněných dvou aspektů. Autor přitom neuvádí „ideální hodnoty“, kterých by mělo být dosahováno, hovoří však o situacích, kdy přehnaně nízké (především v případě transparentnosti), nebo naopak neúměrně vysoké hodnoty (zvláště v případě konfrontačnosti), negativně ovlivňují průběh diskuze a snižují hodnocení kvality práce moderátora.

s kvalitativním aspektem jazykové příznakovosti¹⁵ a rámováním mediálního obrazu subjektu (např. Hurtíková, 2016). Jedná se o zpřesňující výraz, frázi, která popisuje daný subjekt. Záběrem sledování na celé spektrum příznakovosti zpracovatel rozšířil požadavek zadavatele na práci s hodnotícími adjektivy, která jsou, jak je uvedeno výše, jen jednou z podmnožin příznakovosti.

Tabulka 5: Klasifikace výroků odkazujících na externí zdroje informací (čísla v tabulce uvádějí procentní vyjádření přesnosti jednotlivých typů odkazování) (Chleboun, 2003)

Kategorie	Detailní typologie výroků	Přesnost v %	Příklady
Přesné (více než 75 %)	zcela přesné určení citovaného zdroje	100 %	Typ 1: jméno + médium přenosu informace + datum zveřejnění + v případě méně známých osobností i funkce: " <i>Václav Havel prohlásil v nedělním rozhovoru pro ČRo 1 Radiožurnál ...</i> ". Typ 2: jméno + funkce + kontextová informace: " <i>Jan Mrázek, náměstek ministra vnitra zodpovědný za organizaci zasedání NATO, uvedl, že ...</i> "
	shoda obecného určení zdroje s obrazem konkrétních zdrojů	100 %	zejména v obrazových příspěvcích zpravodajství, např. výpovědi neoznačených lidí v anketě
	obecné určení konkrétního citovaného zdroje	90 %	" <i>Podle Stanislava Grosse byl zásah adekvátní.</i> "; " <i>Ekonom Jan Sýkora kritizuje ČNB, že nevyhodnocuje adekvátně hospodářskou situaci ...</i> "

¹⁵ Aspekt adjektivum souvisí z příznakovostí použitého jazyka. Zpravodajsko-publicistické pořady totiž umožňují širokou variabilitu ztvárnění příspěvků o konkrétních subjektech a tématech, příznakovost určuje intenzitu využití výrazových prostředků na ploše příspěvku. Příznakovost je jedním z implicitních prostředků, jak může dát redakce najevo své stanovisko k představeným subjektům, popř. tématům. Zvýšená míra příznakovosti signalizuje přítomnost faktorů, které mohou mít vliv na diváckou interpretaci. Přičemž korektnost užívání příznakových hodnotících výrazových prostředků (takové stylistické prostředky, které vedle funkce obsahové nesou i další přidané funkce, například estetické nebo hodnotící) definuje Kodex ČRo v bodech 6.7 („*Český rozhlas striktně rozlišuje mezi informací zpravodajského charakteru (zprávou) a hodnotícím soudem (komentářem). Zprávou se rozumí informace o určitém ději nebo stavu obsahující zpravidla také informaci o postojích hlavních aktérů události, která je předmětem zprávy. Není dovoleno vydávat za zprávy pouhé domněnky. Hodnotící soud vyjadřuje názory, postoje nebo pocity. Český rozhlas ve svém vysílání jednoznačně, pro posluchače zřetelně, odděluje zprávy od hodnotících komentářů. Zvláště není přípustné směšovat zprávu a hodnotící soud v jedné větě redaktora.*“) a 6.14 („*Hodnotící soud je vždy subjektivní a není ze své povahy podrobitelný důkazu pravdy. To však Český rozhlas nezbavuje povinnosti zařazovat do vysílání zpravodajských a publicistických pořadů jen takové hodnotící soudy, které jsou prezentovány čestně a bez klamavé manipulace s fakty, jimiž má být hodnocení odůvodněno. Tato povinnost však nebrání zprostředkovat posluchačům hodnotící soudy aktérů událostí. V takovém případě Český rozhlas ponechá na posluchači, aby si učinil vlastní názor, zda aktéři události předkládají hodnotící soudy čestně.*“).

	iniciační věty s alespoň dvěma následnými zdroji	90 %	"Právníci se domnívají, že harmonizace legislativy bude obtížnější ..." ... následují výpověď alespoň dvou konkrétních právníků
	potvrzená verifikace netransparentního výroku	90 %	Respondent potvrzuje pravdivost tvrzení, které bylo převzato z nedostatečně označeného zdroje. Příklad: redaktor: "Prý vám není dobře.", respondent: "Ano, mám horečku."
Střední (30 % - 75 %)	iniciační věty s jedním konkrétním následným zdrojem	60 %	"Podle některých poslanců nepřinese novela nic dobrého." ... následuje výpověď jednoho poslance
	sklon ke zobecnění/přehlednosti	50 %	"Podle odpůrců není možné takto paušalizovat ..."; "... ozývají se hlasy napříč politickým spektrem ..."; "... jiní zase říkají, že cena práce je u nás nízká ..."; "... v médiích se objevila informace ..."; "... podle průzkumů veřejného mínění ..."
	specializovaná skupina autorů	50 %	označení specializované skupiny autorů, ale žádný konkrétní představitel. "Podle právníků ..."; "Ekonomové se na počínání ČNB dívají s rozpaky."; "Mediální odborníci říkají, že ..."
	neurčený zdroj konkrétní výpovědi	50 %	"Ráno jsem v novinách viděl fotografii ..."; "Mám takový materiál a v něm se píše, že ..."
Nepřesné (méně než 30 %)	nespecifikovaný zdroj informací	0 %	"prý", "údajně", "proslýchá se", "prosakuje informace", "v kuloárech se šušká", "mluví se o tom", "občas bývá slyšet"
	nepotvrzená verifikace netransparentního výroku	0 %	Respondent odmítá pravdivost tvrzení, které bylo převzato z neoznačeného zdroje. Příklad: redaktor: "Prý si necháváte říkat guru.", respondent: "To jste slyšel kde? O ničem takovém nevím."
Neklasifikováno	utajený zdroj informací	neklasifikováno	"Zdroj, který si nepřál být jmenován..."; "z dobře informovaných zdrojů, jejichž výpovědi má ČRo k dispozici..."

Tabulka 6: Typologie replik moderátorů – valuační relace (Chleboun, 2003)

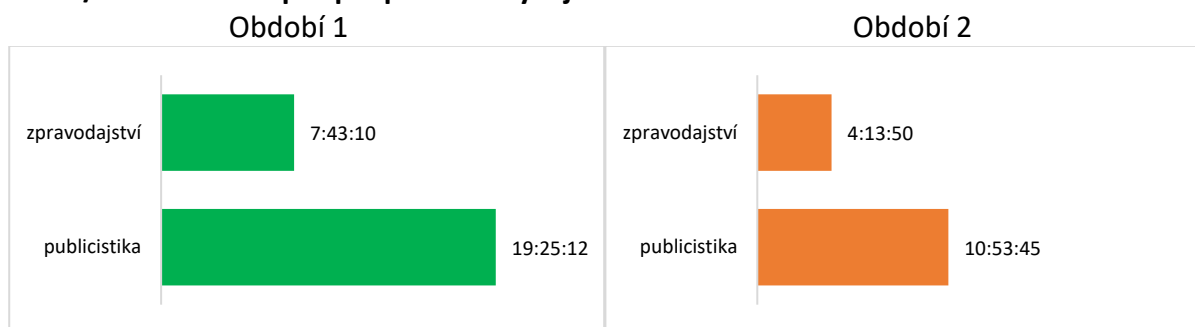
Typ promluvy	Hodnota	Příklad:
doplňovací otázka	neutrální	"Jakou částku jste vyčlenili na bezpečnostní opatření?"
zjišťovací kladná/shodná otázka	neutrální	"Budou učebnice bezplatné i příští rok?"
zjišťovací záporná/neshodná otázka	konfrontační	"Není to spíš naopak?"
tvrzení	neutrální	"Je známo, že v Číně nejsou respektována lidská práva."
moderace	neutrální	"Dovolte, abych vás přerušil. Budeme muset přejít k dalšímu tématu."
alternativní otázka	neutrální	"Jste pro registrované partnerství, nebo pro ně ve Sněmovně ruku nezvednete?"
zpřesňující otázka	neutrální	"Vy pořád mluvíte obecně. Můžete říct nějaká konkrétní jména?"
oprava vlastní promluvy	neutrální	"Ano, máte pravdu. Nejedná se o Radu Evropy, ale o Evropský parlament."
poznámka, zpřesnění, doplnění	neutrální	"Nikoli deset milionů, myslel jste deset tisíc zaměstnanců."
obhajoba vlastní promluvy	neutrální	"Myslím, že ta otázka tady má své místo."
vysvětlení vlastní promluvy	neutrální	"Chtěl jsem tím jen upozornit na fakt, že menšinám je věnována malá pozornost."
ujišťovací promluva	neutrální	"Vaši poslanci jsou proti, je to tak?"
modální shodná otázka	neutrální	"Proč se v televizi objevuje násilí?"; "Jak je možné, že Romové nesmějí vycestovat?"
modální neshodná otázka	konfrontační	"Proč se nedohodnete?"
pochybová/podivová promluva	konfrontační	"Jak je možné, že vláda dosud vládne, když jste s ní tak nespokojeni?"
výzva, napomenutí	neutrální	"Neuhýbejte před mou otázkou!"
omluva hostovi	neutrální	"Já se vám teď musím omluvit za to, že jsem mystifikoval ..."
způsobová/důvodová otázka	neutrální	"Jak předejít mezinárodnímu konfliktu?"
otázka po vysvětlení	neutrální	"Co to znamená parametrické nastavení?"
vymiňovací promluva	konfrontační	"Uznejte přece, že zbraně by z vrtulníků padat neměly."
interpretace hosta	neutrální	"Pokud tomu dobře rozumím, pak současné státní dotace železnici považujete za nevyhovující."
konfrontační jiná promluva	konfrontační	(klasifikována např. neobvyklou intonací atp.)
humor, zlehčení	neutrální	"Když mluvíte o akupunkturu, jakoby mě píchaly desítky jehliček."
námítka	konfrontační	"Nicméně ..."; "Ale před chvílí jste říkal ..."
destruktivní promluva	konfrontační	"„Kde žijete? Promiňte, pane viceguvernére, kde žijete? V Česku myslíte, že zvítězí zdravý rozum?"
vstřícná promluva	vstřícná	"Byl jsem ve vojenské nemocnici. Viděl jsem tam vaši vizitku a slyšel jsem na vás jen samou chválu. Myslím na vaše lékařské umění."

3. KVANTITATIVNĚ-KVALITATIVNÍ ANALÝZA

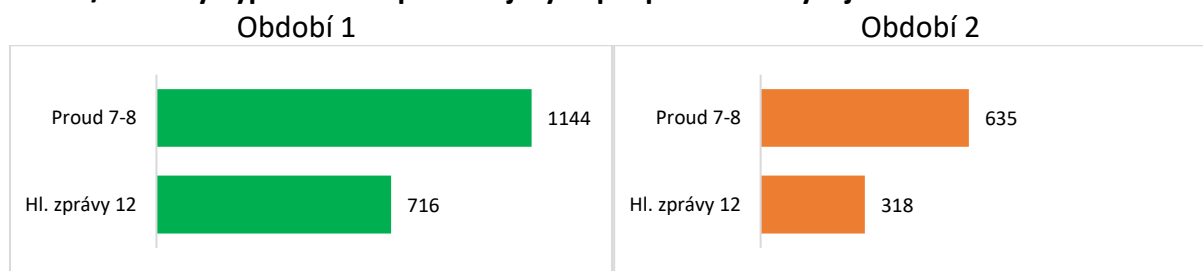
3.1. FREKVENČNÍ NÁLEZY

I přestože byly zadavatelem k analýze zadány dva nestejně dlouhé časové úseky (období 1 v délce 24 dnů 12.3. – 4.4.2020, zatímco období 2 v délce 20 dnů 17.9. – 6.10.2020) lze na základě frekvenčních údajů konstatovat, že v druhém období byla zpravodajská a publicistická pozornost věnovaná koronavirové nákaze přibližně dvoutřetinová oproti prvnímu období. Můžeme tak usuzovat na bezprecedentní naléhavost a novost tématu v jarním období. Naproti tomu na podzim již téma bylo pevně usazené ve veřejné agendě (a v životech veřejnosti), že ani násobně vyšší počty infikovaných neimplikovaly stejnou intenzitu pokrytí jako tomu bylo v období 1.

Graf 1/2: Celková stopáž příspěvků zabývajících se nemocí Covid-19

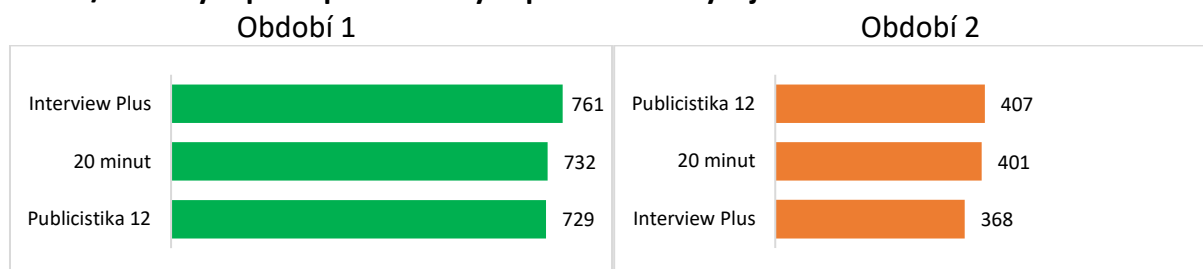
Graf 3/4: Počty výpovědí ve zpravodajských příspěvcích zabývajících se nemocí Covid-19

Stejný závěr o poklesu intenzity medializace tématu lze učinit i na základě dalších frekvenčních ukazatelů. Počet výpovědí ve vzorku zpravodajství (grafy 3 a 4) poklesl v období 2 na 51 % intenzity v období 1. V samotných Hlavních zprávách dokonce na 44 %. Ve vyjádření v počtu

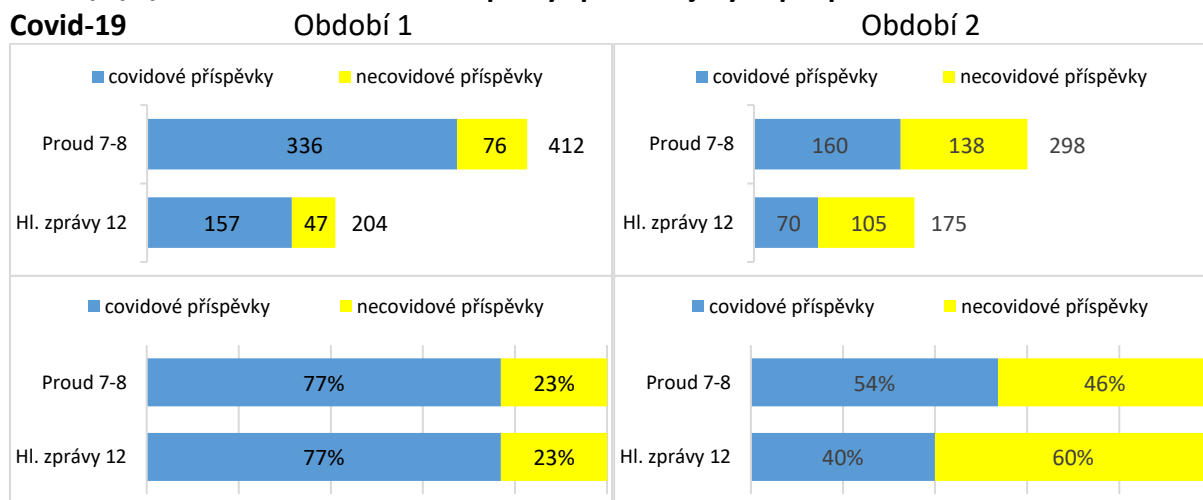
zpravodajských příspěvků došlo k poklesu z 493 „covidových“ příspěvků v období 1 na 230 v období 2.

Graf 5/6: Počty replik v publicistických pořadech zabývajících se nemocí Covid-19

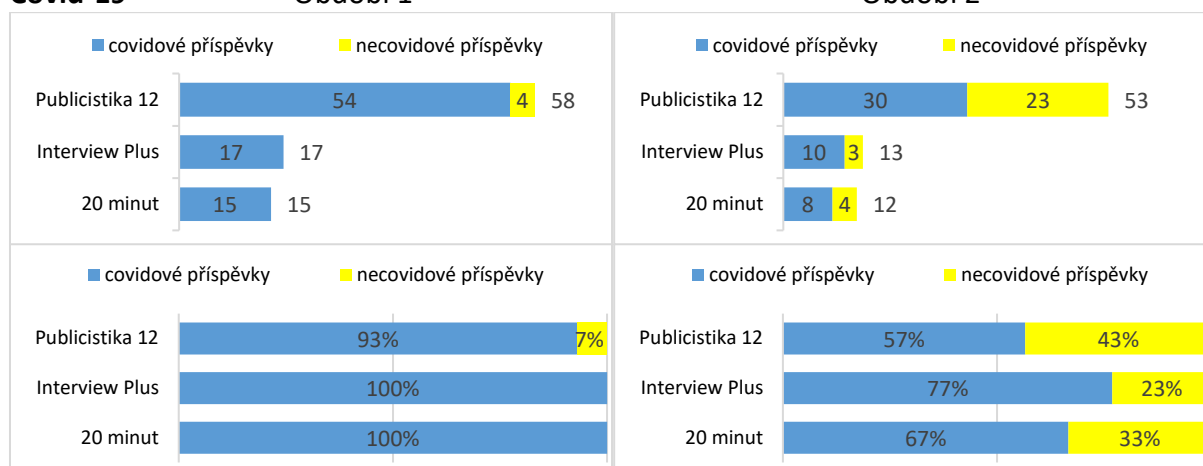
V publicistických pořadech (grafy 5 a 6) došlo v mezidobí k souhrnnému poklesu z 2 222 vyřčených replik v období 1 na 1 176 v období 2. Adekvátně tomu poklesl počet diskusí, které se koronavirové nákaze věnovaly: Z 86 v prvním na 48 v druhém sledovaném období. Výzkumnou zajímavostí je velice podobná míra intenzity, s jakou se všechny tři zadavatelem určené publicistické pořady k analýze koronavirové nákaze v obou sledovaných obdobích věnovaly.

Graf 7/8/9/10: Absolutní a relativní počty zpravodajských příspěvků dle relevance k nemoci Covid-19

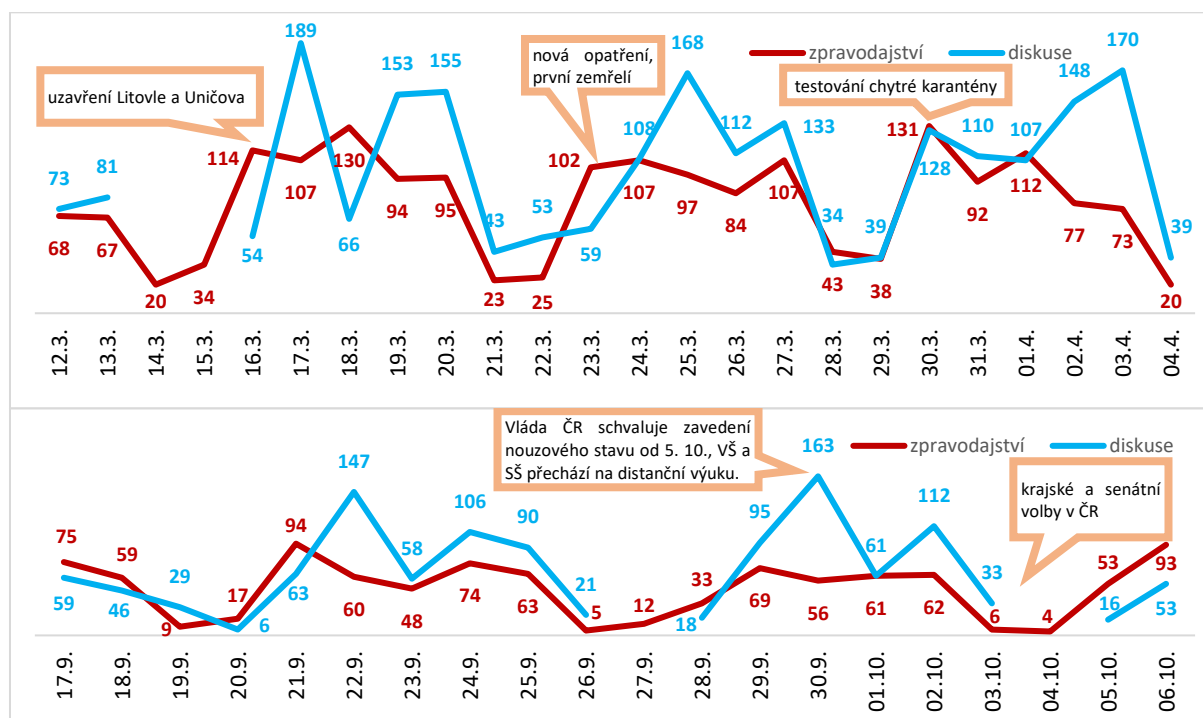
Z relativního porovnání je patrný klíčový rozdíl mezi oběma obdobími. Zatímco na jaře byly téměř čtyři z pěti zpravodajských příspěvků spojené s nemocí covid-19, na podzim už to byla „jen“ necelá polovina příspěvků.

Graf 11/12/13/14: Absolutní a relativní počty diskusních příspěvků dle relevance k nemoci Covid-19

V případě publicistických pořadů došlo v relativním porovnání mezi obdobími taktéž k poklesu intenzity pokrytí témat spojených s covidem-19 o přibližně 30 procentních bodů. Nejednalo se však o propad z 77 k 48 % jako v případě zpravodajství, nýbrž o pokles z 96 (!!!) na 62% zastoupení covidu-19 v diskusní agendě.

Graf 15/16: Časový vývoj počtu výpovědí a replik ve zpravodajských a publicistických příspěvcích o nemoci Covid-19 - Období 1 (nahore), Období 2 (dole)

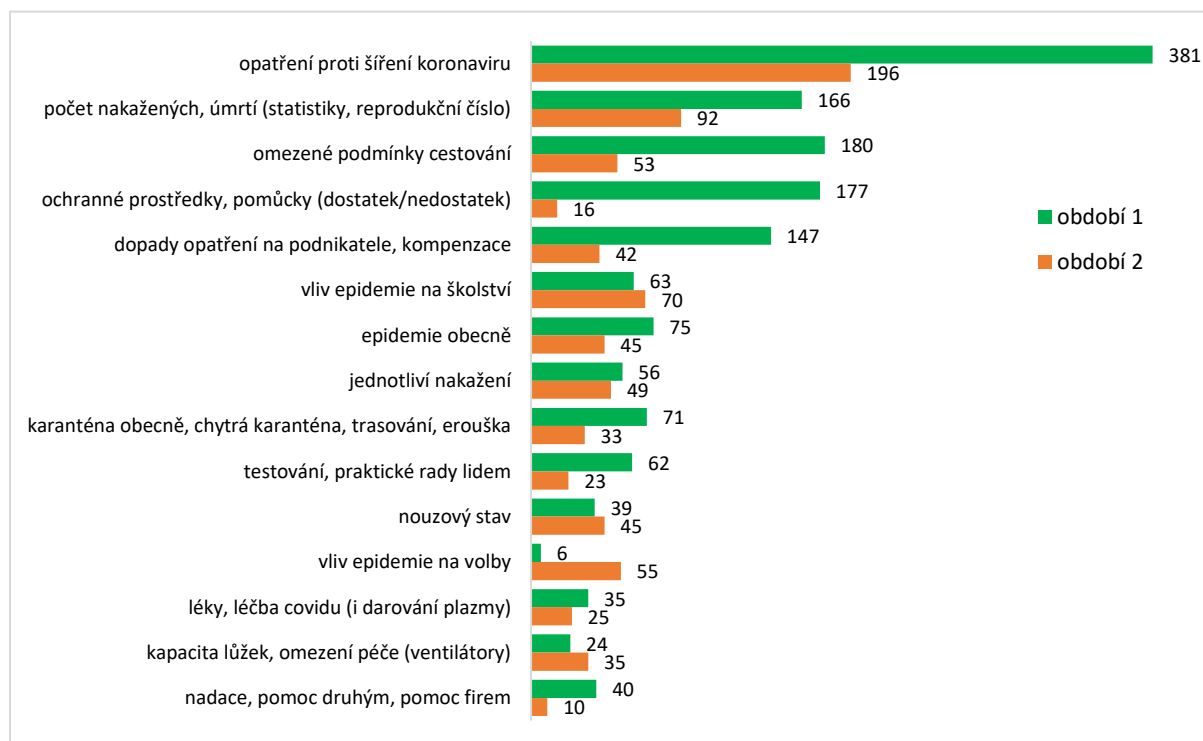

Zatímco v prvním sledovaném období nastalo celkově osm zpravodajských dnů, kdy počet pronesených výpovědí na sledované bázi pořadů překročil počet 100, ve druhém období už žádný takto zpravodajsky intenzivní den nenastal. Průběhové křivky informační intenzity zpravodajství a publicistických pořadů si trendově vzájemně odpovídají, což odpovídá základní formátové logice vysílání, kdy zpravodajství reflektuje aktuální agendu a následně publicistické pořady nabízejí hlubší vhled do problematiky.

Souhrnně lze na základě předložených frekvenčních údajů a dlouhodobých zkušeností mediálních analytiků zúčastněných na tomto výstupu konstatovat, že onemocnění covid-19 představuje bezprecedentně silnou mediální událost, která překonává uprchlickou krizi, brexit, Čapí hnízdo nebo ukrajinsko-ruský konflikt, tj. významné mediální události uplynulých let.

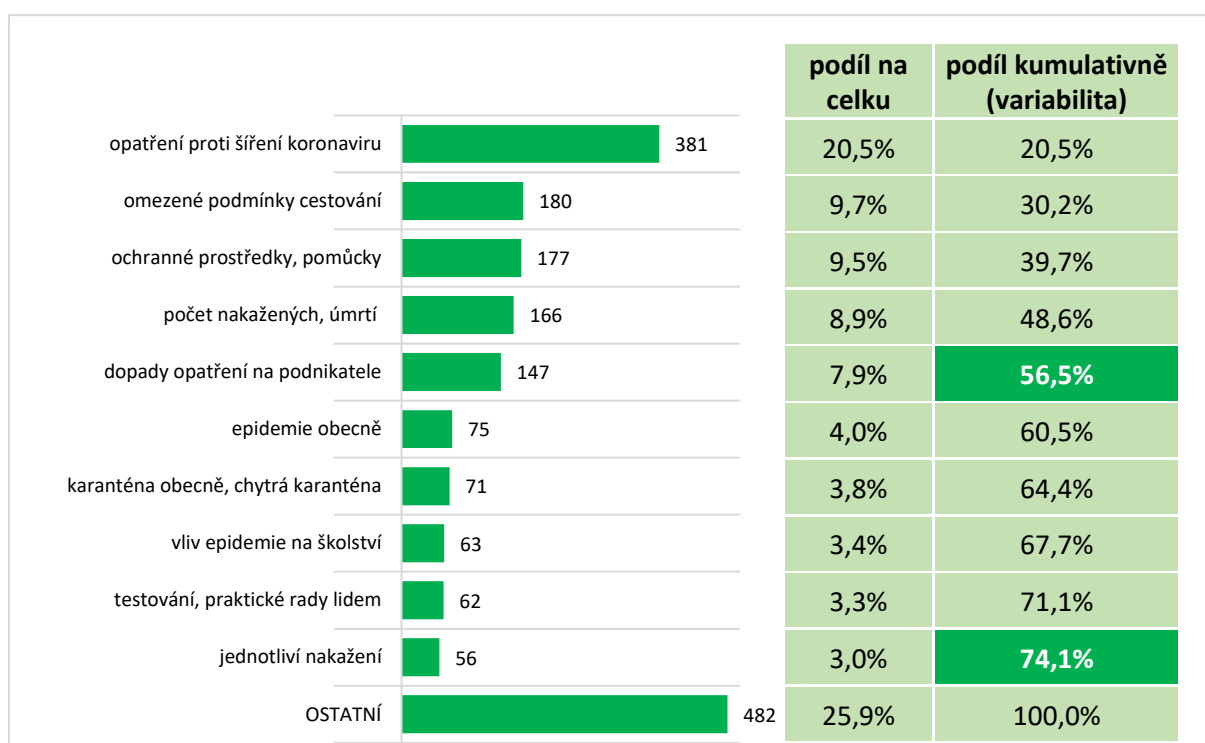
3.2. TEMATICKÁ STRUKTURA PŘÍSPĚVKŮ

Graf 17: Tematická struktura ve zpravodajství o Covid-19, TOP témata, počet výpovědí

Z porovnání intenzity jednotlivých tematizací mezi oběma obdobími ve zpravodajství je patrné, že celkový pokles medializace v období 2 oproti období 1 nastal v důsledku nižší medializace u všech pěti čelních tematizací: *opatření proti šíření koronaviru; počet nakažených, úmrtí (statistiky, reprodukční číslo); omezené podmínky cestování; ochranné prostředky, pomůcky (dostatek/nedostatek); dopady opatření na podnikatele, kompenzace*. Tematické aspekty na dalších pořadích se v intenzitě mezi obdobími nelišily tak výrazně.

Graf 18: TOP10 tematizací zpravodajství o Covid-19 v období 1, počet výpovědí

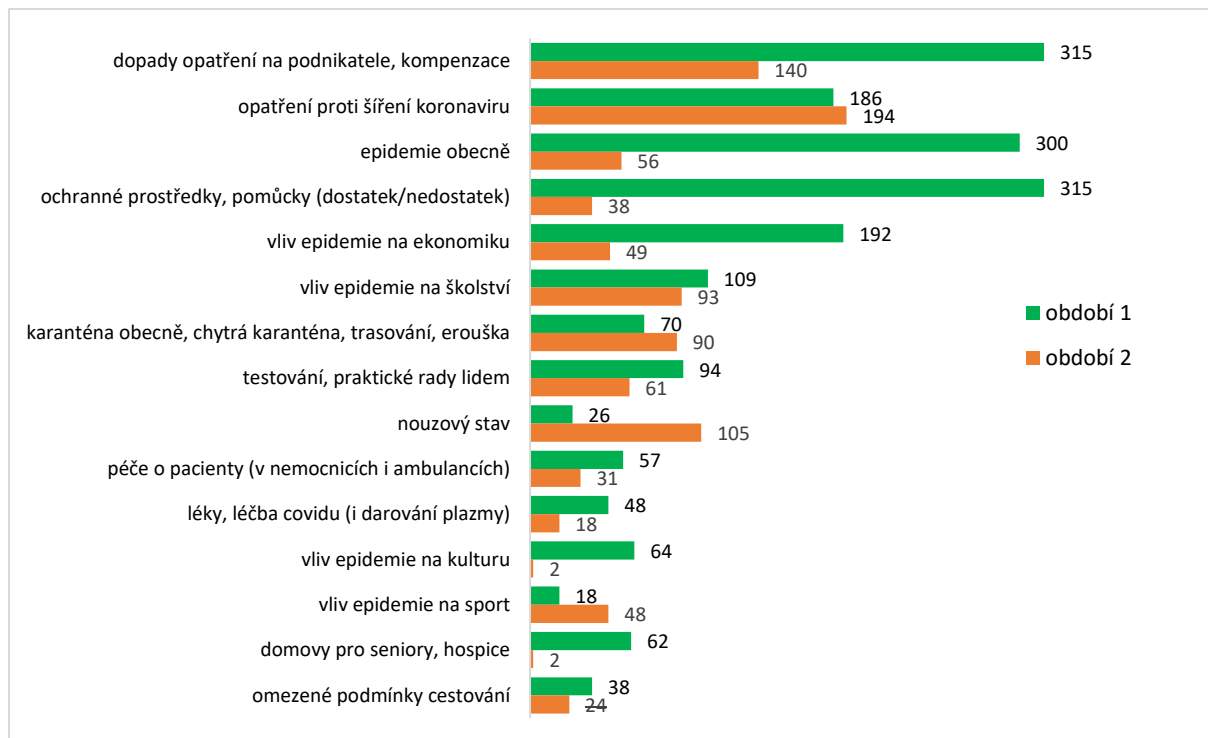
Méně intenzivní pokrytí u prvních pěti nejčastějších tematizací v druhém období se odrazilo ve zvýšené tematické variabilitě (rozmanitosti) zpravodajství. Zatímco v prvním období se pět nejčastějších tematizací na zpravodajském celku podílelo z 56,5 % (viz graf 18), ve druhém období tento koeficient poklesl na 48,9 % (viz graf 19). Podobně vyznívá i podíl deseti nejčastějších tematizací: 74,1 % v prvním období oproti 71,6 % v období druhém.

V podzimním období se mezi nejčastější tematizace dostal dopad epidemie na pořádání voleb do krajských zastupitelstev a senátu – čtvrtý nejčastější tematický aspekt.

Graf 19: TOP10 tematizací zpravodajství o Covid-19 v období 2, počet výpovědí

		podíl na celku	podíl kumulativně (variabilita)
opatření proti šíření koronaviru	196	20,6%	20,6%
počet nakažených, úmrtí	92	9,7%	30,2%
vliv epidemie na školství	70	7,3%	37,6%
vliv epidemie na volby	55	5,8%	43,3%
omezené podmínky cestování	53	5,6%	48,9%
jednotliví nakažení	49	5,1%	54,0%
epidemie obecně	45	4,7%	58,8%
nouzový stav	45	4,7%	63,5%
dopady opatření na podnikatele	42	4,4%	67,9%
kapacita lůžek, omezení péče	35	3,7%	71,6%
OSTATNÍ	271	28,4%	100,0%

Graf 20: Tematická struktura v diskusích o Covid-19, TOP témata, počet replik

Tematická agenda analyzovaných diskusních pořadů doznala v mezidobí výraznějších proměn. Zatímco navrhovaná opatření se udržela v popředí tematizací, obecné informace o epidemii a především diskuse o ochranných prostředcích téměř vymizely z publicistického prostoru.

I přes pokles mezi obdobími zůstaly v publicistice významně pokryta témata *dopadů opatření na podnikatele*, jakož i *vliv epidemie na ekonomiku*. Akcentace těchto témat v publicistice je patrná také z relativního porovnání tematizací mezi publicistickými a zpravodajskými formáty (viz tabulky 7 a 8). V obou obdobích tato témata byla relativně intenzivněji pokryta publicistikou než zpravodajstvím.

Na druhou stranu ve zpravodajské agendě v obou obdobích převažovaly statistické informace o *počtech nakažených a úmrtí*. Zároveň ve druhém období (vcelku překvapivě) byl tematický aspekt *vliv epidemie na volby* v publicistických obsazích na rozdíl od zpravodajství na okraji zájmu (až 27. nejčastější tematizace).

Tabulka 7: Tematické rozdíly v agendě zpravodajství a publicistiky v období 1, počet výpovědí a počet replik relativně

Tematizace	Podíl v agendě publicistiky	Podíl v agendě zpravodajství	Rozdíl v procent. bodech
Témata, která převažovala v agendě zpravodajství			
opatření proti šíření koronaviru	8,6%	20,5%	11,9%
omezené podmínky cestování	1,5%	9,7%	8,2%
počet nakažených, úmrtí	1,8%	8,9%	7,2%
jednotliví nakažení	0,5%	3,0%	2,5%
kriminální činy, bezpečnostní rizika	0,4%	2,2%	1,8%
Témata, která převažovala v agendě publicistiky			
vliv epidemie na kulturu	3,0%	0,4%	-2,6%
ochranné prostředky, pomůcky	14,5%	9,5%	-5,0%
vliv epidemie na ekonomiku	8,7%	2,1%	-6,6%
dopady opatření na podnikatele	14,5%	7,9%	-6,6%
epidemie obecně	13,7%	4,0%	-9,7%

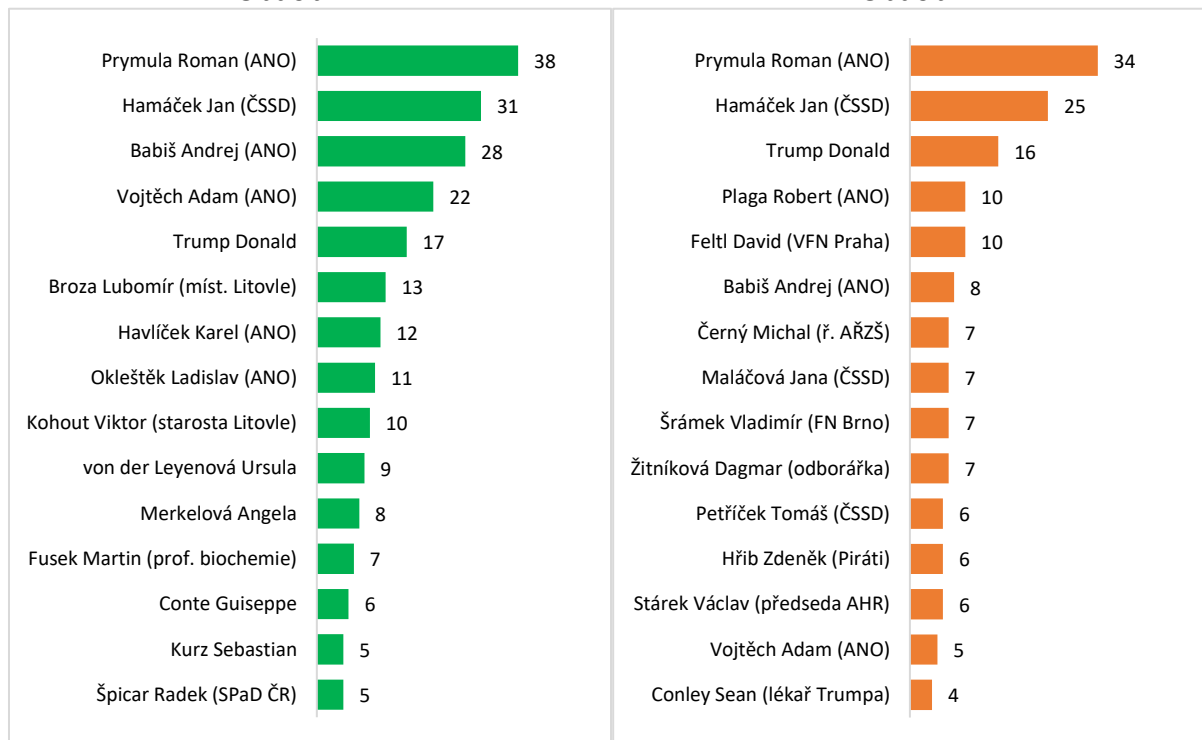

Tabulka 8: Tematické rozdíly v agendě zpravodajství a publicistiky v období 2, počet výpovědí a počet replik relativně

Tematizace	Podíl v agendě publicistiky	Podíl v agendě zpravodajství	Rozdíl v procent. bodech
Témata, která převažovala v agendě zpravodajství			
počet nakažených, úmrtí (statistiky)	0,5%	9,7%	9,1%
vliv epidemie na volby	0,4%	5,8%	5,4%
opatření proti šíření koronaviru	17,1%	20,6%	3,5%
omezené podmínky cestování	2,1%	5,6%	3,5%
vliv epidemie na kulturu	0,2%	2,4%	2,2%
Témata, která převažovala v agendě publicistiky			
vliv epidemie na sport	4,2%	0,8%	-3,4%
vliv epidemie na ekonomiku	4,3%	0,3%	-4,0%
karanténa, trasování, erouška	7,9%	3,5%	-4,4%
nouzový stav	9,2%	4,7%	-4,5%
dopady opatření na podnikatele	12,3%	4,4%	-7,9%

3.3. AKTÉŘI

Graf 21/22: TOP15 citovaných osob ve zpravodajství o epidemii covidu-19, počet výpovědí
Období 1

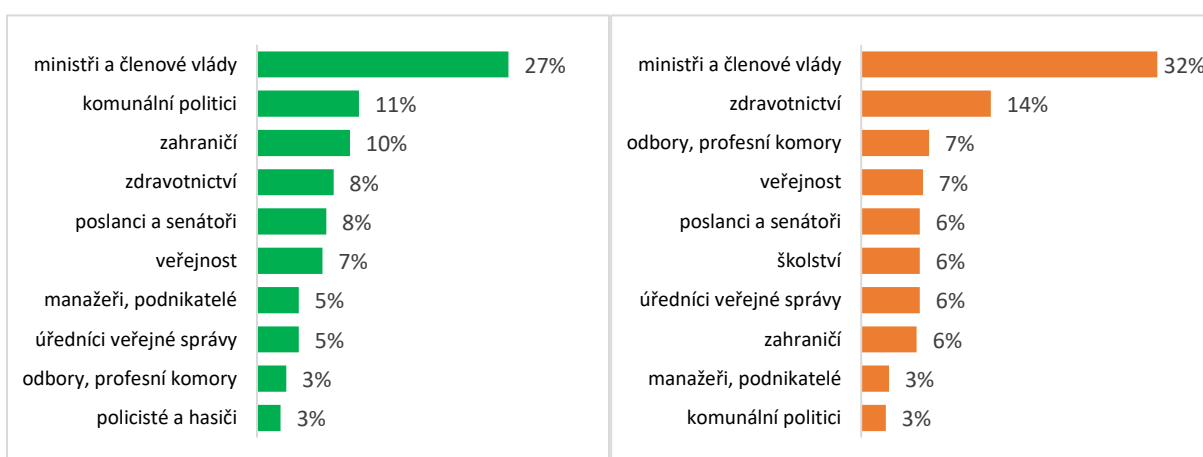
Hlavními aktéry zpravodajských relací byli Roman Prymula (v prvním období jako náměstek ministra zdravotnictví, ve druhém jako ministr zdravotnictví) a ministr vnitra Jan Hamáček. Třetí nejčastější aktér prvního období – premiér Andrej Babiš – se v podzimním zpravodajství objevoval výrazně méně. V popředí obou období se však udržel americký prezident Donald Trump. V prvním období se USA staly nejhůře epidemií zasaženou zemí světa, na což prezident reagoval uzavřením hranic federace pro cestující z Evropy a dalšími razantními omezeními. Ve druhém období se Donald Trump sám zařadil mezi nakažené. Během léčby i po jejím ukončení vyvolával kontroverze svými výroky a gesty.

Tabulka 9: Variabilita aktérů ve zpravodajství o epidemii covidu-19

	Období 1	Období 2
Počet různých aktérů celkem	189	91
Podíl 10 nejčastějších na celku citovaných výpovědí	40 %	47,6 %

Podzimní zpravodajské období bylo charakteristické nižší variabilitou citovaných aktérů, než tomu bylo v jarní periodě. Na druhou stranu, jak je patrné z grafů 23 a 24 a zároveň z výčtu jmenovitých aktérů v grafu 21, v druhém období se v agendě významně častěji objevovali představitelé z oblasti zdravotnictví, zároveň pokleslo zastoupení komunálních politiků, což souvisí se zpravodajským pokrytím domácích regionů (viz dále). Představitelé vlády si v obou obdobích udrželi přibližně třicetiprocentní podíl na citačním celku.

Graf 23/24: Podíl 10 nejčastějších kategorií aktérů na celkovém počtu citovaných výpovědí ve zpravodajství

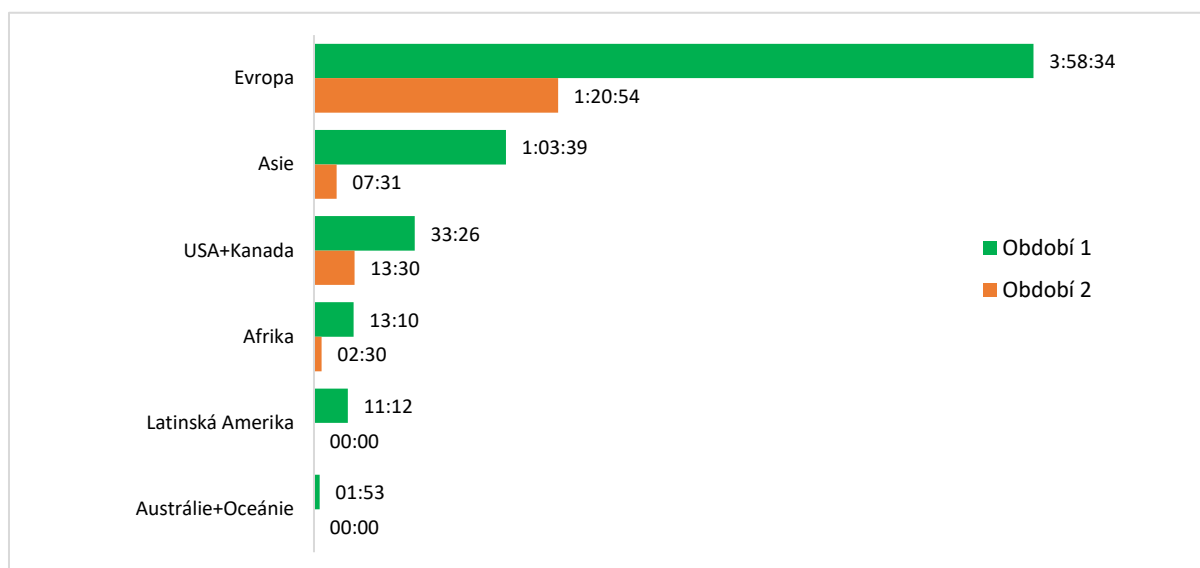

S úbytkem zpravodajského prostoru pro zahraniční dění došlo i k poklesu variability (rozmanitosti) pokrývaných lokalit. Ve zpravodajství téměř zcela vymizely informace z Afriky, Latinské Ameriky nebo Austrálie. Na jaře relace přinesly sdělení z osmi latinsko-amerických, pěti afrických lokalit a Austrálie. Na podzim se ve vysílání objevilo pouze dvakrát Tunisko v příspěvcích o uvažovaném omezení příjezdového cestovního ruchu v Tunisku pro občany ČR (Ranní proud 25.9.2020 a 28.9.2020) a jednou Keňa – zajímavost o termínovém posunu tradičního rituálu přijímání chlapců mezi muže v kmeni Masajů (Ranní proud 23.9.2020).

Graf 33: Zahraniční zpravodajství o epidemii covidu-19 v třízení dle kontinentů

Tabulka 11: Variabilita domácích lokalit v regionálním zpravodajství o epidemii covidu-19

	Období 1	Období 2
Počet různých domácích obcí	69	37
Podíl 5 nejčastějších na celku medializace obcí	56,6 %	61,2 %
Podíl 5 nejčastějších mimopražských na celku medializace obcí	41,5 %	26,7 %
Podíl Prahy na regionálním zpravodajství	14,4 %	23,4 %

V časovém odstupu obou analyzovaných období došlo k strukturální proměně regionálního zpravodajství. Zatímco na jaře se ve zprávách střídaly informace o počínajících výskytech, ložiscích a opatřeních v regionech, tak na podzim už tyto informace (i vzhledem k znásobení výskytů celostátně) nebyly tak časté.

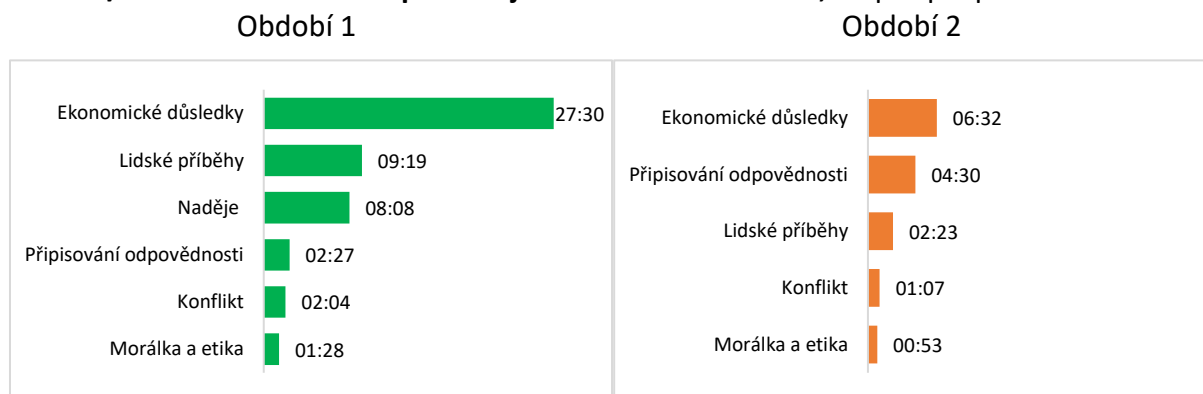

3.5. KONTEXTUALIZACE A PŘÍZNAKOVOST VE ZPRAVODAJSTVÍ

Specifika rozhlasu jako mediatypu zpravidla vedou k méně časté přítomnosti kontextualizačních rámců ve zpravodajství, nežli je tomu v případě televizního vysílání. Přesto bylo na analyzovaném vzorku pozorovatelné, že nejčastějším rámcem, do kterého byly děje příspěvků vsazeny byly *ekonomické důsledky* – tzn. událost/téma je interpretováno převážně z hlediska ekonomických dopadů (nákladů a příjmů, zisků a ztrát) na jednotlivce, organizace/firmy nebo země.

Oproti prvnímu v druhém období ustoupily do pozadí *lidské příběhy* a rámec *naděje*. Zatímco prvně jmenovaný rámec byl spojen s používáním osobních ochranných pomůcek, příběhy o nákaze, či specifickým řešením některých životních situací v době poznamenané epidemií, příspěvky s rámcem *naděje* v sobě nesly symboliku vzájemnosti, pomoci, děkování pracovníkům v první linii, anebo pozitivní dopady na čistší ovzduší a vodu.

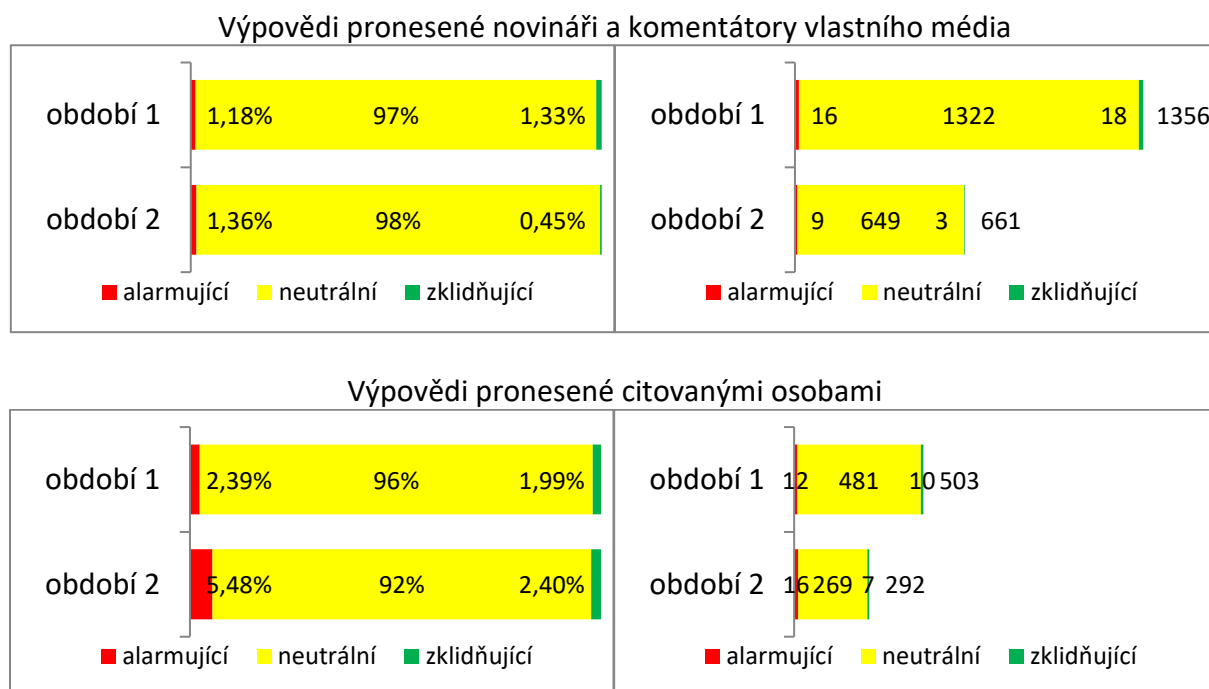
Graf 36/37: Kontextualizace zpravodajství o nemoci Covid-19, stopáž příspěvků

Pouze okrajově se ve zpravodajství Českého rozhlasu projevilo konfliktní zarámování. Tedy způsob, který zdůrazňuje sporné momenty, rozdílné názory či střety mezi aktéry. Takový způsob zarámování posiluje dramatičnost a emotivní vyznění zpravodajství a je jedním z projevů bulvarizace médií a nástrojem, kterým se především privátní média snaží přitáhnout (a udržet si) pozornost většinového publika.

Graf 38/39/40/41: Příznakovost výpovědí interních a citovaných aktérů v příspěvcích o epidemii covidu-19, podíl a počet výpovědi

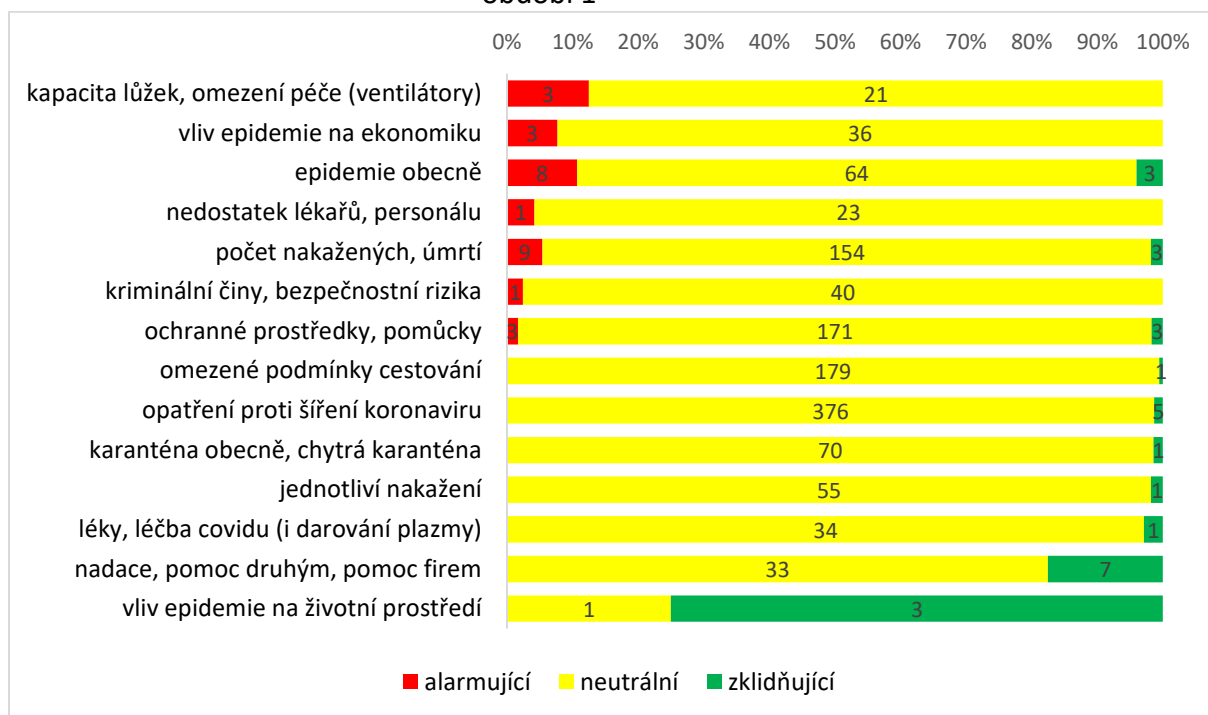

Při vyhodnocení příznakovosti rozlišujeme mezi dvěma základními soubory: výpovědi novinářů (redaktorů, moderátorů) daného média a výpovědi externích osob přítomných či citovaných ve vysílání. V obou obdobích se podíl alarmujících výpovědí pronesených interními osobami udržel lehce nad jedním procentem či byl zároveň vyvažován výpověďmi zklidňujícími. Míru příznakovosti v obsahu přinášném redakcí lze na základě dosavadních zkušeností analytického týmu hodnotit jako nízkou (výčet nálezů přináší přílohový materiál díla).

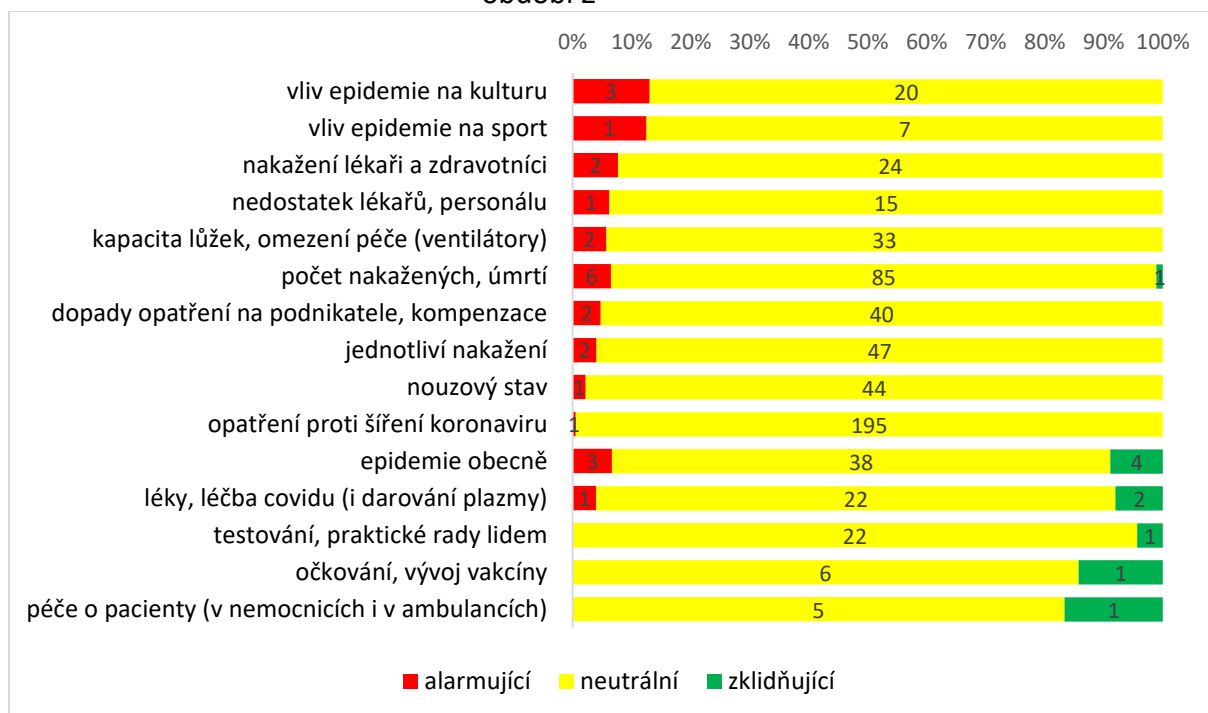
Rozbor přítomnosti příznakovosti v jednotlivých tematizacích ukazuje na nízké četnosti napříč kategoriemi. Přesto je pozorovatelná skutečnost, že ve druhém období oproti prvnímu poklesla intenzita alarmujících výpovědí o *epidemii obecně*, což lze připisovat nižší úrovni poznání viru v prvním pololetí roku 2020. V obou obdobích však platilo, že nejvyšší počet alarmujících výpovědí byl soustředěn kolem statistických údajů, kde každé překonání dosavadního maxima či kulatých čísel nabízí pokušení o senzaci. Z patnácti zjištěných alarmujících výpovědí v rámci této tematizace jich 13 mělo původ u moderátorů a redaktorů.

Graf 42/43: Příznakovost výpovědí ve zpravodajství o covidu-19 dle tematizace, výběr témat s příznakovými výskyty, číslo označuje počet výpovědí a barevný sloupec podíl na celku (%)

období 1

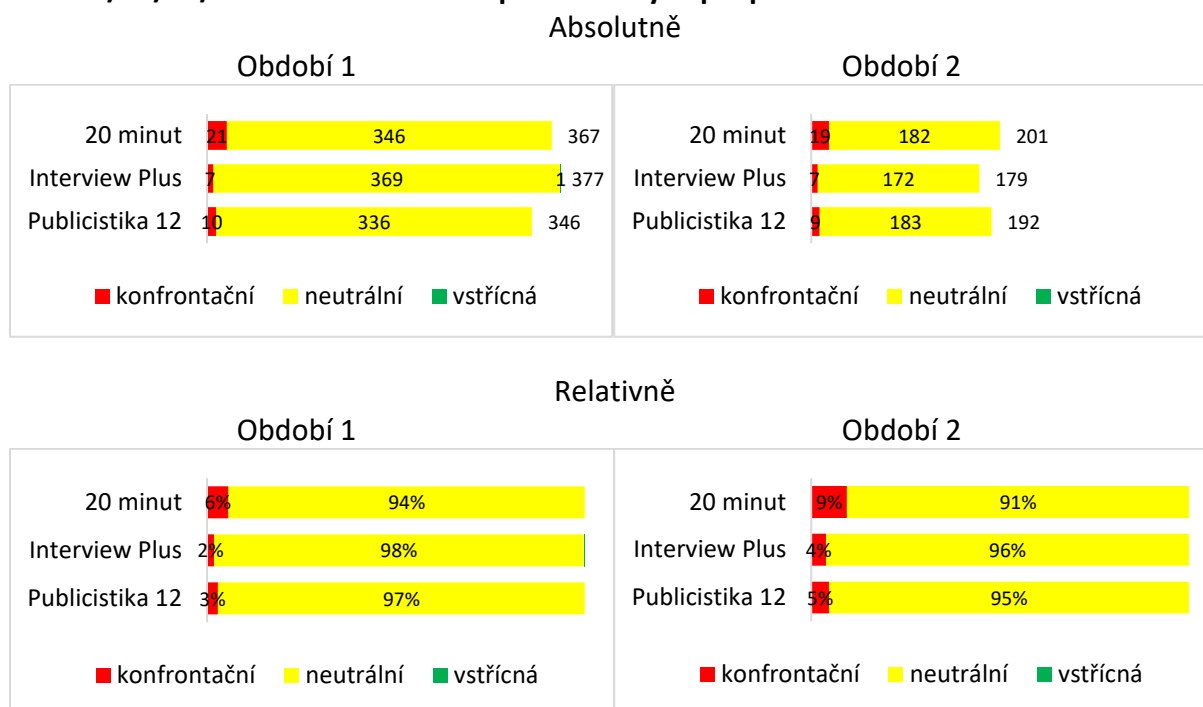

období 2

3.6. KONFRONTAČNOST A TRANSPARENTNOST V PUBLICISTICE

Graf 44/45/46/47: Konfrontačnost v publicistických příspěvcích o nemoci Covid-19

Tabulka 12: Hosté diskusních bloků o covidu-19 s adresovanými konfrontačními replikami – období 1

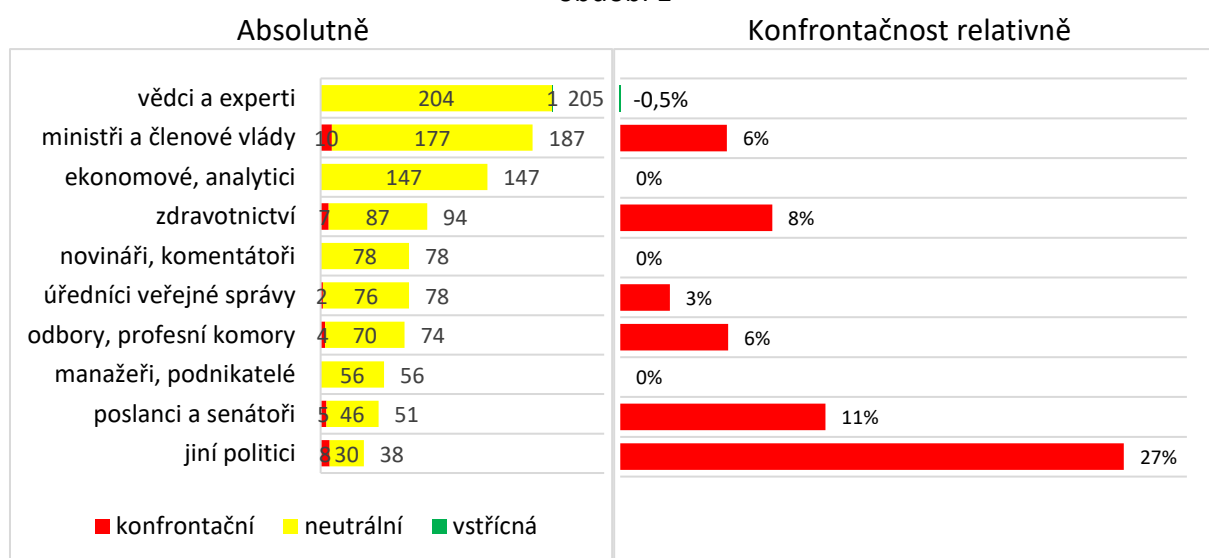
datum	pořad	host	počet replik	konfrontačnost
21.03.2020	Publicistika 12	Canov Michael (SLK)	4	50%
27.03.2020	Publicistika 12	Středula Josef (ČMKOS)	5	40%
25.03.2020	20 minut	Mynář Vratislav (KPR)	22	32%
31.03.2020	Publicistika 12	Jahoda Radomír (náměstek MO)	4	25%
31.03.2020	Publicistika 12	Prymula Roman (ANO)	8	25%
16.03.2020	20 minut	Bartoš Ivan (Piráti)	15	20%
17.03.2020	20 minut	Pirk Jan (IKEM)	40	18%
30.03.2020	Publicistika 12	Jourová Věra (ANO)	6	17%
29.03.2020	Publicistika 12	Petříček Tomáš (ČSSD)	6	17%
19.03.2020	Interview Plus	Zaorálek Lubomír (ČSSD)	26	12%
04.04.2020	Publicistika 12	Vondrášek Martin (PČR)	9	11%
20.03.2020	20 minut	Maláčová Jana (ČSSD)	23	9%
26.03.2020	Interview Plus	Fischer Pavel (senátor)	23	9%
17.03.2020	Interview Plus	Kubek Milan	27	7%
25.03.2020	Publicistika 12	Prymula Roman (ANO)	17	6%
30.03.2020	20 minut	Lusková Daniela (vp APSS)	25	4%
03.04.2020	20 minut	Prymula Roman (ANO)	43	2%

Pořadem s nejvyšší zjištěnou konfrontačností v moderaci byl v obou sledovaných obdobích Dvacet minut Radiožurnálu. V prvním období se na relativně vyšší míře konfrontačnosti podepsaly především diskuse s Vratislavem Mynářem, Ivanem Bartošem nebo Janem Pirkem. Ve druhém období potom rozhovory s Janem Hamáčkem a Romanem Prymulou.

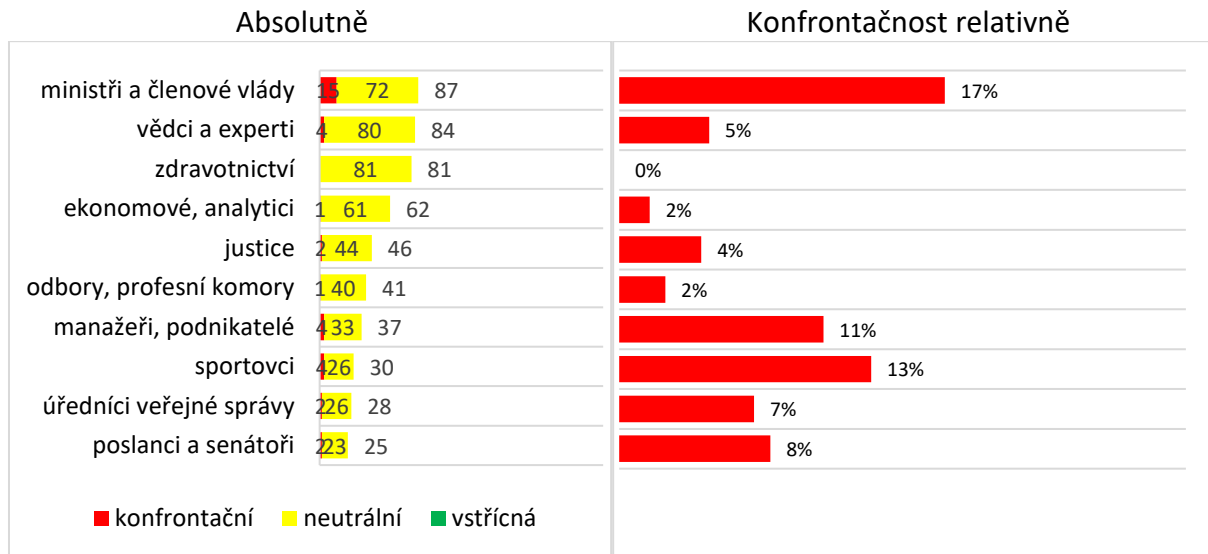
Tabulka 13: Hosté diskusních bloků o covidu-19 s adresovanými konfrontačními replikami – období 2

datum	pořad	host	počet replik	konfrontačnost
23.09.2020	Publicistika 12	Kastner Luboš (AMSP)	5	40%
25.09.2020	Publicistika 12	Maláčová Jana (ČSSD)	9	33%
19.09.2020	Publicistika 12	Dzurilla Vladimír (vl. zmocněnec)	8	25%
30.09.2020	Publicistika 12	Janulík Miloslav (ANO)	4	25%
24.09.2020	20 minut	Hamáček Jan (ČSSD)	23	22%
29.09.2020	Publicistika 12	Kupka Martin (ODS)	5	20%
02.10.2020	20 minut	Prymula Roman (ANO)	43	16%
29.09.2020	Interview Plus	Lukš Ivo (NSA)	26	15%
22.09.2020	20 minut	Sklenička Petr (ČZU)	23	13%
25.09.2020	20 minut	Kastner Luboš (AMSP)	32	6%
24.09.2020	Interview Plus	Středula Josef (ČMKOS)	19	5%
30.09.2020	20 minut	Dostál Ondřej (právník)	46	4%
30.09.2020	Interview Plus	Zámečník Miroslav (ekonom)	24	4%
22.09.2020	Interview Plus	Hirsch Ivan (virolog)	32	3%

Graf 48/49/50/51: Konfrontačnost vůči jednotlivým kategoriím hostů období 1

období 2

Členové vlády byli přirozeně v obou obdobích často zpovídány hosty. Vzhledem k vládní odpovědnosti se dostávali také pod občasnou konfrontaci¹⁷. Rozsah vzorku není příliš vhodný pro vyhodnocení konfrontace k souhrnům jednotlivých politických stran, jelikož kromě vládních ANO 2011 a ČSSD byli představitelé ostatních stran zastoupeni málo intenzivně. Tyto hodnoty doporučujeme vnímat spíše ilustrativně: ANO 2011 (4 % konfrontačnosti v 1. období 15 % v 2. období), ČSSD (6 %, 14 %), ostatní strany (22 %, 4 %).

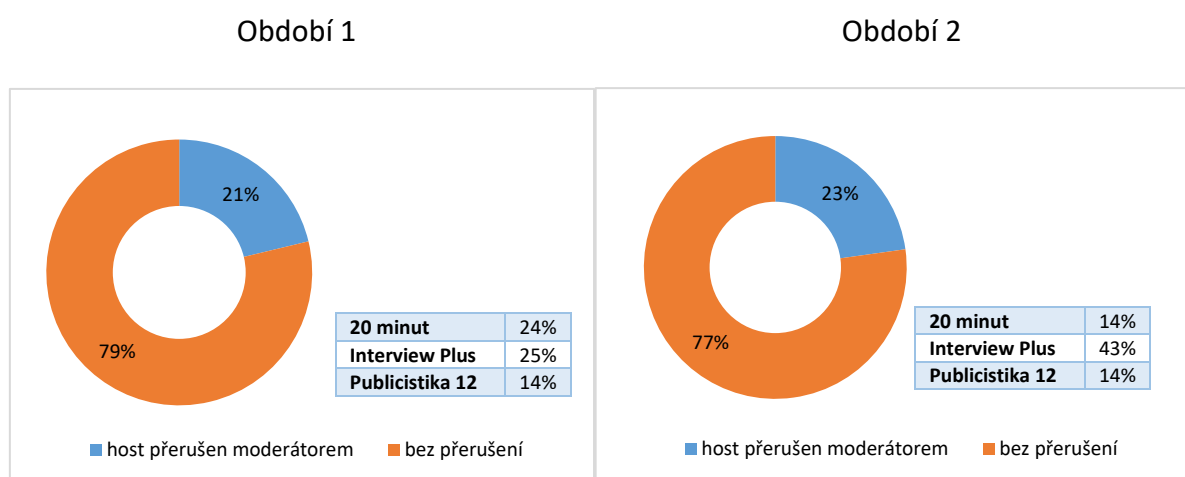
Výše uvedené nízké zastoupení jiných než vládních stran zpracovatel nehodnotí jako problematické, nýbrž jako specifikum vzorku, ve kterém pouze ANO 2011 a ČSSD dosáhly na statisticky vyhodnotitelný souhrnný počet účastí. Zastoupení v diskusních blocích bylo následující. Období 1: 7x ANO 2011, 7x ČSSD, 7x ostatní strany. Období 2: 3x ANO 2011, 5x ČSSD, 8x ostatní strany.

Průběhy diskusních bloků lze v celkovém souhrnu hodnotit jako plynulé a neodchylující se od jinak obvyklých hodnot (grafy 52 a 53).¹⁸ K relativně vyšší míře přerušování replik hostů mezi sledovanými pořady docházelo v Interview Plus.

¹⁷ Zjištěné míry konfrontačnosti byly celkově nižší, nežli tomu bylo v díle Analýza: Rozhodnutí o zastavení trestního stíhání v kauze Čapí hnízdo v referování publicistiky ČRo Plus a ČRo Radiožurnál odevzdaném 29.12.2019 totožnému zadavateli, která ve své bázi obsahovala mj. všechny tři publicistické pořady analyzované tímto dílem.

¹⁸ V rok starém díle, které zmiňuje předchozí poznámka, byla zjištěná míra přerušování v publicistických pořadech na úrovni 21 %.

Graf 52/53: Plynulost diskusí o nemoci covid-19, počty replik relativně

Tabulka 14: Rozdíl mezi přerušováním moderátorem a nekázní hosta (hosté s rozdílem na podílu replik vyšším než 40 procentních bodů)

Datum	Pořad	Host	Podíl přerušeni	Podíl nekázně	Rozdíl
03.04.2020	Publicistika 12	Nacher Patrik (ANO 2011)	100%		100%
29.09.2020	Publicistika 12	Kupka Martin (ODS)	80%		80%
04.04.2020	Publicistika 12	Urban Jan (psycholog)	80%		80%
27.03.2020	20 minut	Melzer Filip (právní expert)	83%	6%	78%
26.09.2020	Publicistika 12	Bláha Eduard (prez. Svazu léčebných lázní)	75%		75%
30.09.2020	Publicistika 12	Třešňák Petr (Piráti)	75%		75%
30.09.2020	Interview Plus	Zámečník Miroslav (ekonom)	67%		67%
22.09.2020	Interview Plus	Hirsch Ivan (virolog)	66%		66%
17.09.2020	Interview Plus	Sedláček Tomáš (ekonom)	66%		66%
06.10.2020	Interview Plus	Vondrák Ivo (ANO)	63%		63%
16.03.2020	20 minut	Bartoš Ivan (Piráti)	60%		60%
21.09.2020	Interview Plus	Kolář Petr (bývalý velvyslanec)	60%		60%
02.04.2020	Interview Plus	Tůma Zdeněk (ekonom)	57%		57%
29.09.2020	Publicistika 12	Žitníková Dagmar (odborářka)	56%		56%
31.03.2020	Publicistika 12	Jahoda Radomír (náměstek MO)	50%		50%
23.03.2020	Publicistika 12	Kejval Jiří (předseda ČOV)	50%		50%
26.03.2020	20 minut	Rusnok Jiří (guvernér ČNB)	47%		47%
28.03.2020	Publicistika 12	Běhounek Jiří (ČSSD)	44%		44%
27.03.2020	Interview Plus	Hostomský Zdeněk (biochemik)	43%		43%
27.03.2020	Publicistika 12	Lusková Daniela (vp As. poskyt. soc. služ.)	43%		43%
03.04.2020	Interview Plus	Průša Josef (3D tiskař)	43%		43%
04.04.2020	Publicistika 12	Černý Michal (ř As. ředitelů zákl. škol)	40%		40%
27.03.2020	Publicistika 12	Středula Josef (ČMKOS)	40%		40%

Ve sledovaném vzorku publicistických pořadů docházelo výrazně častěji k přerušování replik hostů v diskusích moderovaných Veronikou Sedláčkovou (viz tabulku 15). Charakteristickým rukopisem moderátorky je totiž užívání zpřesňujících/doplňujících replik, kterými vstupuje do promluvy hosta (viz tabulku 16). Častěji moderátorka také sahá po interpretaci hosta, kdy jeho expozé zjednodušeně sumarizuje. Naproti tomu výrazně méně často Veronika Sedláčková užívá jednoduché zjišťovací kladné otázky.

Popsaný, na vymezeném vzorku svébytný, styl moderátorky je příznačný spíše pro moderaci televizních diskusních pořadů, ve kterých je běžná míra přerušování i vysoko nad 40 %, což patrně souvisí s dosavadními profesními zkušenostmi Veroniky Sedláčkové. Její vstupy do replik hostů byly z většiny fakticky, logicky či jinak korektní (moderátorka dosáhla nadprůměrného 69% podílu pozitivních reakcí hostů na moderaci a tvrzení v moderaci oproti 15 % negativním).

Moderace všech diskusních pořadů se vyznačovaly přesným odkazováním na vnější zdroje informací (nad 75 %, viz grafy 54/55). S vysokou přesností nad uvedený koeficient pracovali také všichni moderátoři. Celkově moderátorky a moderátoři sahalo po vnějším odkazu v 328 případech, z toho ve třinácti případech se dopustili nepřesného odkazování (0% přesnost nejčastěji ve formě nespecifikovaného zdroje informací).

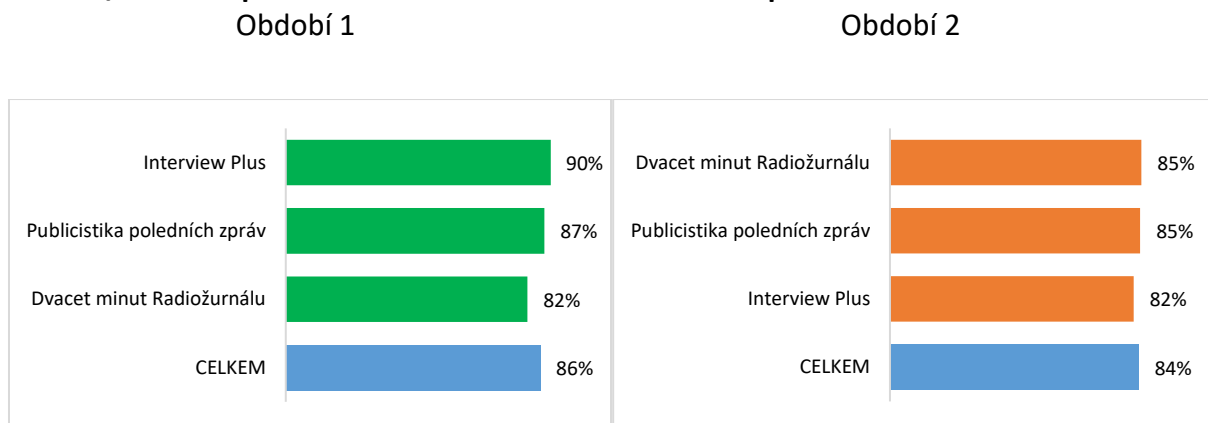
Tabulka 15: Průměrné rozdíly mezi přerušováním moderátorem a nekázní hosta u jednotlivých moderátorů v diskusích o covidu-19

Moderátor/ka	Průměrný rozdíl přerušování/kázeň	Počty moderovaných hostů v unikátních diskusích		
		20 minut	Interview Plus	Publicistika 12
Sedláčková Veronika	43%		15	
Pancíř Tomáš	22%	13		2
Štechrová Věra	18%			43
Bastlová Marie	16%	5		
Bumba Jan	16%		5	
Pavlíček Tomáš	10%			45
Kroc Vladimír	10%	8		6
Rozsypal Michael	9%		2	
Burda Jan	2%		5	

Tabulka 16: Relativní zastoupení nejčastějších typologií replik v moderaci Veroniky Sedláčkové a souhrnu moderátorů v diskusích o covidu-19

Typologie replik	Sedláčková Veronika	Ostatních 8 moderátorů	Rozdíl
zjišťovací kladná	29,3%	42,9%	-13,6%
doplňovací	17,3%	22,2%	-4,9%
promluva ujišťovací	9,7%	9,0%	0,7%
zpřesnění, oprava, doplnění, poznámka, faktická námitka	23,8%	4,1%	19,6%
alternativní	3,5%	5,8%	-2,2%
modální shodná (příčinná, způsobová, důsledková, důvodová)	1,5%	3,8%	-2,3%
interpretace hosta, shrnutí	5,3%	2,1%	3,2%
zjišťovací záporná	1,5%	2,7%	-1,2%

Graf 54/55: Transparentnost v odkazování moderátorů v publicistice o covidu-19

Příznakovost se v posuzované publicistice objevovala převážně formou použitých metafor. Byla zaznamenána především v případě kritické promluvy moderátora/moderátorky či v odkazech na nežádoucí jevy, např.: "Nebyla ta reakce a postup české vlády a českého státu skutečně dost *liknavá* v porovnání s tím, jak k tomu přistoupili v jiných zemích? (Interview Plus 16.3.2020)" či "Z reakce členských zemí na současnou hrozbu i z vyjádření šéfky EK je zřejmé, že komise na začátku šíření nového koronaviru *zaspala*. (Interview Plus 23.3.2020)" nebo "Takže trochu *zmatek*. (Moderátorka hodnotí opatření, kdy se ze dne na den změnila vyhrazená doba nákupu pro seniory) (Publicistika poledních zpráv 20.3.2020)", "Je to dostatečná pojistka ve chvíli, kdy si vláda dokáže obstarat těsnou většinu a dolní komora *jí půjde takříkajíc na ruku?*" (Dvacet minut Radiožurnálu 30.9.2020).

Nebyla zaznamenána žádná tendence příznakovostí znevýhodňovat konkrétní aktéry řešení koronavirové situace (adresována byla jak česká vláda, tak i EU, viz ukázky). V dalších případech se jednalo o metafory sloužící k ilustraci situace, např.: "Jsou to zásilky (s rouškami, pozn.), které mají v dnešní době *cenu zlata*. (Publicistika poledních zpráv 22.3.2020)." nebo "Já těmito otázkami mířím k tomu, jestli to celé není přefouknuté, protože zkrátka nakupuje celý svět, ten, kdo má peníze, ten v Číně nakoupí a dostane své pomůcky... (Dvacet minut Radiožurnálu 25.3.2020)."

3.7. NAPLNĚNÍ NORMATIVNÍCH POŽADAVKŮ

Ve formulaci předmětu zadání zadavatel explicitně definoval otázky kladené na zpracovatele, které jsou kondenzovaným vyjádřením normativních požadavků dle Zákona o ČRo a Kodexu ČRo, tak jak popsala kap. 1.

3.7.1. Naplnění požadavku vyváženosti a žurnalistické objektivit

V analyzovaném vzorku zpravodajství nebyl u žádného příspěvku zjištěn výskyt neposkytnutí prostoru, či jen poskytnutí nedostatečného prostoru některému z hlavních subjektů. Všechny hlavní subjekty dostaly v rámci izolovaných příspěvků dostatečný prostor k vyjádření.

Jakkoliv se zjištěné rozložení účastí politiků ve zpravodajství v poměru 83 % pro vládní strany oproti 17 % pro ostatní strany může jevit jako příliš vychýlený pro strany koalice, je nutné vnímat skutečnost, že domácí politici se na citačním celku v příspěvcích o covidu-19 podíleli pouze z 45 %. Roli kritického protihlasu tak často vedle opozičních stran sehrávaly osoby z oblasti zdravotnictví anebo vědci a jiní experti. Relevance zařazování těchto osob do vysílání je v období nastalé kritické situace (viz Čl. 23 Kodexu ČRo a partikulárně pak bod 23.2) nesporně vyšší, než by tomu bylo v případě nevládních politiků.

V případě publicistiky lze východiska pro posouzení výzkumné otázky spatřovat především v bodě 7.2 Kodexu ČRo, který hovoří o dbaní zásad *vyváženosti zejména tak, aby nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí,*

popřípadě jejich názory. Prostor jim přidělí s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě; ale také v bodě 7.4 Kodexu ČRo, který hovoří o povinnosti zachovávat nestrannost a vést čestnou diskusi.

Posouzení naplnění normativních požadavků vyváženosti a žurnalistické objektivitě zpracovatel řešil volbou několika proměnných, z nichž některé významně zasahují také do ostatních výzkumných otázek, na což zpracovatel upozornil už v metodickém úvodu: tzn. posouzení rozmanitosti a plurality či posouzení favorizace, resp. defavorizace hostů. Těmito univerzálními proměnnými jsou především kritérium konfrontačnosti a přerušování.

Analyzované obsahy každý jednotlivě splňovaly znaky čestně vedené diskuse s rovným přístupem k diskutujícím hostům ve smyslu konfrontačnosti, přerušování ale i poskytnutého prostoru v diskusi. Uvedené charakteristiky se promítly i do souhrnu analyzovaného celku, ve kterém hlavní názorové proudy dostaly adekvátní prostor k vyjádření a nebyla shledána tendence k stranění ve smyslu jednostranné konfrontačnosti či přerušování. Byť nevládní strany získaly v publicistických obsazích relativně více prostoru než tomu bylo ve zpravodajství (při poměrování oproti prostoru pro vládní strany) i v případě analyzovaných diskusí platilo, že více než o politickou otázku se jednalo o záležitost odbornou (politikové se na bázi diskusních replik podíleli jen z 26 %).

Vedle toho analýza ukázala, že všichni moderátoři diskusních pořadů pracovali s vysokou přesností při odkazování na zdroje svých tvrzení, což svědčí jednak o přípravě moderátorů k vedení pořadů a prospívá nestrannosti, čestnosti a věcnosti diskuse.

V souhrnu zpracovatel konstatuje, že v analyzované pořady naplnily normativní požadavky vyváženosti a žurnalistické objektivitě.

Samostatnou otázkou související s žurnalistickou objektivitou je priorita, s jakou bylo téma epidemie covid-19 do zpravodajské a publicistické agendy řazeno¹⁹ (plných 96 % publicistických příspěvků v prvním období rozebíralo problematiku epidemie covidu-19).

---

¹⁹ O řazení faktů v závislosti na důležitosti v souvislosti s žurnalistickou objektivitou hovoří Mindich: 1998

Posouzení tohoto aspektu nebylo součástí zadání a pro jeho vyhodnocení by bylo potřebné vytvořit referenční bázi: vyhodnotit obsahovou skladbu jiných médií.

3.7.2. Naplnění požadavku na komplexní reprezentaci reality ve smyslu zastoupení názorové plurality, rozmanitosti

V souvislosti s bodem 7.3 Kodexu ČRo, který hovoří o potřebě vedle názorů politiků zajistit také *účast širokého okruhu odborníků, osobností občanského života, ale i řadových obyvatel tak, aby zazněly relevantní názory a aby byli politikové s uvedenými názory konfrontováni*, je na místě konstatovat, že politikové jako aktéři ve zpravodajství a v publicistice nezískali ani v jednom formátu nadpoloviční podíl na bázi.

Na základě předložených souhrnných analytických dat lze konstatovat, že v analyzovaném vzorku zpravodajských a publicisticko-diskusních obsahů probíhalo *svobodné šíření, výměna, respektive konfrontace informací, názorů a postojů* (viz bod č. 2.2 Kodexu ČRo). V pořadech typu interview sehrával roli kvalifikovaného oponenta moderátor (bod 7.1 Kodexu ČRo) a to buď konfrontačními replikami anebo předkládáním opozitních názorů ve formě replik jiných.

V rámci názorového střetání dostaly hlavní proudy prostor k vyjádření, který lze považovat za adekvátní vzhledem k potřebě udržet agendu ve věcné rovině odborného problému v kritické situaci (viz body 23.2 a 23.3 Kodexu ČRo).

Průřezovým imperativem Kodexu ČRo je důraz na široké spektrum názorů a hledisek, rozmanitosti a plurality s čímž úzce souvisí kvantifikovatelný ukazatel variability vybraných aspektů. Ve zpravodajských obsazích o covidu-19 vysílatel pokrýval řadu tematických aspektů, kdy se nesoustřeďoval pouze na vysoce aktuální informace o vyhlašovaných opatřeních či statistických informacích, ale zabýval se také dopady epidemie a opatření v celé řadě oblastí, což byla zároveň často témata, která byla dále intenzivně rozpracována v publicistice. Zároveň lze konstatovat příznivou dynamiku: Ve druhém analyzovaném období dosáhl analyzovaný vzorek zpravodajství vyšší tematické variability než v období prvním.

Zpravodajství poskytlo prostor pro vyjádření vysokému počtu různých aktérů (189 v prvním, respektive 91 v druhém období). Nižší počet aktérů v druhém období byl spojen i nižší mírou variability.

V pokrývání různých geografických lokalit je vodítkem bod 6.4 Kodexu ČRo, který hovoří o akcentaci informací s relevancí pro domácí publikum, ale také o potřebě reflexe světového dění. V tomto ohledu došlo v analyzovaném vzorku mezi obdobími k proměně. Zatímco v prvním období se zahraničnímu zpravodajství věnovalo 41 % zpravodajské stopáže, v druhém období to bylo 24 %, což bylo hlavním důvodem poklesu souhrnné intenzity zpravodajství o covidu-19 mezi oběma obdobími. S úbytkem zpravodajského prostoru pro zahraniční dění došlo i k poklesu variability (rozmanitosti) pokrývaných lokalit. Ve zpravodajství téměř zcela vymizely informace z Afriky, Latinské Ameriky nebo Austrálie. Lze namítnout, že soustředění analýzy na problematiku covidu-19 diskvalifikuje aplikaci těchto metod posouzení variability, které jsou na místě především pro posouzení „vysílaného celku“. Na druhou stranu v situaci, kdy se příspěvky o epidemii covidu-19 podílí 77 % na zpravodajské agendě (období 1) je tento vzorek blízko stanovenému analyzovanému celku.

Mezi obdobími došlo také k poklesu intenzity zpravodajství z regionů. Zatímco na jaře se ve zprávách střídaly informace o počínajících výskytech, ložiscích a opatřeních v domácích městech a obcích, tak na podzim už tyto informace (i vzhledem k znásobení výskytů celostátně) nebyly tak časté. Přesto se variabilita pokrývání regionů nezhoršila, jelikož v prvním období výrazně dominovaly příspěvky z uzavřených obcí na Olomoucku. V podzimní periodě už byly informace z Olomouckého, ale také Libereckého a Ústeckého kraje vzácností.

V souhrnu lze říci, že se zpravodajství nesoustřeďovalo jen na několik málo prvků (v rámci množin témat, aktérů, lokalit), ale i přes dynamiku mezi obdobími věnovalo významný prostor desítkám dalších prvků. Jakkoliv by v tomto ohledu analýze pomohl benchmarking s jiným vysílatelem, lze konstatovat, že zpravodajství Českého rozhlasu bylo variabilní – rozmanité.

3.7.3. Naplnění požadavku na adekvátní uvádění afiliací respondentů

Požadavek na uvádění přesných afiliací hostů publicisticko-diskusního vysílání lze vztahovat znění Kodexu ČRo (bod 6.6: „*Ve zpravodajských a publicistických pořadech Český rozhlas dbá na přesnost ...*“), ale i z pochopitelné potřeby posluchače na orientaci v poslouchaném obsahu.

V rámci analyzovaného vzorku byli hosté všech publicistických (diskusních) formátů představováni moderátory vždy minimálně dvakrát, tzn. na počátku a na konci diskusní pasáže. Nesporně přínosnými pro posluchače jsou opakování afiliací v průběhu vysílání, především pak u delších diskusních forem jako Interview plus nebo Dvacet minut Radiožurnálu. Ve všech těchto pořadech byla afiliace hosta uvedena vždy minimálně třikrát, někdy až čtyřikrát.

Z celkových 37 účastí politiků v publicisticko-diskusních pořadech však nebyla uváděná afiliace v pěti případech kompletní v aspektu stranické příslušnosti, či nominace – dvakrát přitom u stejných osob: Jiří Běhounek (Publicistika 12 28.3.2020, Publicistika 12 29.9.2020), Věra Jourová (Interview Plus 23.3.2020, Publicistika 12 30.3.2020) a Jana Maláčová (Publicistika 12 19.3.2020). Čtyři nálezy se tak udály v období 1, v období 2 pouze jeden. Ve zpravodajství nebyl nálezy učiněn.

Přestože většina afiliací byla zcela přesných, není počet pěti nálezů zcela zanedbatelný. V tomto ohledu je nezbytné, aby apel na vysokou přesnost redakční práce byl dlouhodobý a stále opakovaný.

3.7.4. Naplnění požadavku na absenci podob favorizace a defavorizace respondentů nebo subjektů

Moderátoři analyzovaných publicisticko-diskusních obsahů se vyvarovali nečestných hodnotících soudů. Jak ukázala analýza, ve své moderaci se nedopustili žádné favorizace ani defavorizace nikoho z respondentů, a to jak užívaným výrazivem, poskytnutým prostorem

k vyjádření, konfrontačností replik či přerušování. Z rozboru jednotlivých vysílání vyplývá, že veškeré odchylky od „ideálního ekvilibria“ měly své opodstatnění a nelze je nikterak vnímat jako kolizi s nestranností, čímž bylo naplněno dodržování pravidel čestně vedené diskuse (viz preambuli a bod 7.4 Kodexu ČRo).

V rámci moderace došlo k zařazení příznakových replik (resp. hodnotících adjektiv) v jednotkách případů a nelze tak hovořit o hrozbě, že by posluchač mohl rozpoznat názor. Ve všech případech tak moderátoři učinili buďto s odkazem na zdroj anebo v mezích *kritické reflexe reality* (viz bod 6.3 Kodexu ČRo). Podobně jako s parametrem konfrontačnosti, přítomnost příznakovosti v promluvách moderátorů sama o sobě chybou. Pro posouzení je podstatná jejich četnost (v této analýze byla nízká) a rozložením mezi skupiny adresátů takových replik.

I pro zpravodajské obsahy platilo, že nebyla zjištěna přítomnost explicitních stanovisek redakce. K užití příznakového – alarmujícího jazyka ze strany redaktorů docházelo spíše zřídka v míře, která byla prokazatelně relativně nižší, než míra příznakovosti ze strany citovaných osob. Zjištěnou míru alarmující příznakovosti zpracovatel nehodnotí jako problematickou, ale jako souznící s bodem 23.3 Kodexu, který hovoří o potřebě, aby v projevu redaktora nepřevážily emoce. Zpracovatel však důrazně upozorňuje na vhodnost vyvarovat se alarmujícího podání při prezentaci statistických hodnot k počtům nakažených, mrtvých atp. V uvedené tematizaci redakční původci vyslovili nejvyšší počet alarmujících příznakových výpovědí v obou sledovaných obdobích.

4. ZÁVĚR

Cílem zadavatele při zadání analýzy agendy covid-19 v referování zpravodajství a publicistiky ČRo Plus a ČRo Radiožurnál bylo ověřit si, zda vysílatel naplnil normativní, odborné a profesionální požadavky kladené na médium veřejné služby, tak je definuje Zákon o ČRo a Kodex ČRo. Zpracovatel podrobil analýze celkově 723 zpravodajských příspěvků a 134 diskusních bloků zařazených do vysílání v období 1 od 12.3. do 4.4.2020 a v období 2 od 17.9. do 6.10.2020.

Souhrnně lze na základě předložených frekvenčních údajů a dlouhodobých zkušeností mediálních analytiků zúčastněných na tomto výstupu konstatovat, že onemocnění covid-19 představuje bezprecedentně silnou mediální událost, která intenzitou násobně překonává veškeré ostatní významné mediální události uplynulých let. Epidemii covidu-19 vysílatel postihнул odlišně v jednotlivých formátech. Zatímco ve zpravodajství Český rozhlas relativně častěji informoval o opatřeních či statistických informacích, v publicistických formátech docházelo k relativně intenzivnějšímu rozebírání dopadů epidemie v různých oblastech života.

Zpracovatel předkládaným dílem prokázal, že vysílatel **z podstatné části vyhověl normativním požadavkům kladeným na médium veřejné služby.** Zcela bez výhrad analyzované obsahy v rámci zadání naplnily požadavky na vyváženost a žurnalistickou objektivitu. Vysílatel se potýkal se zpracováním tématu spíše odborného nežli politického rázu a zároveň se tak dělo v podmínkách, které naplňují definici kritické situace dle Čl. 23 Kodexu ČRo.

Ve vysoké míře vysílatel taktéž naplnil požadavky na absenci různorodých podob favorizace či defavorizace respondentů nebo subjektů. V rámci diskusních pořadů nakládali moderátoři profesionálně s užívaným výrazivem, poskytnutým prostorem k vyjádření, konfrontačností replik či přerušování – vyvarovali se nečestných hodnotících soudů a dodržovali pravidla čestně vedené diskuse. Všechny diskusní pořady a jejich moderátoři dosáhli vysoké úrovně v přesnosti odkazování na externí zdroje svých tvrzení. V rámci zpravodajských obsahů nebyla zjištěna přítomnost explicitních stanovisek redakce. Zpracovatel analýzy vyzdvihl nízké zastoupení konfliktního zarámování příspěvků. Vedle toho byla míra příznakovosti (alarmujícího jazyka) ze strany redaktorů nízká a hodnocena jako neproblematická. Nejvyššího

počtu alarmujících výpovědí se pracovníci redakce dopustili při prezentaci statistických hodnot k počtům nakažených, mrtvých atp. s čímž zpracovatel analýzy doporučuje dále interně pracovat.

Na základě předložených souhrnných analytických dat lze k otázce názorové plurality konstatovat, že v analyzovaném vzorku zpravodajských a publicisticko-diskusních obsahů probíhalo svobodné šíření, výměna, respektive konfrontace informací, názorů a postojů.

V rámci názorového střetání dostaly hlavní proudy prostor k vyjádření, který lze považovat za adekvátní vzhledem k potřebě udržet agendu ve věcné rovině odborného problému v kritické situaci. S vyhodnocením plurality a rozmanitosti úzce souvisí také ukazatele zpravodajské variability. V souhrnu lze říci, že se zpravodajství nesoustřeďovalo jen na několik málo prvků (v rámci množin témat, aktérů, lokalit), ale i přes dynamiku mezi obdobími věnovalo významný prostor desítkám dalších. S opatrností vzhledem k absentujícímu benchmarkingu je možno konstatovat, že zpravodajství Českého rozhlasu bylo variabilní – rozmanité. Jako námět však zpracovatel předkládá, že mezi obdobími došlo ve zpravodajské agendě k vymizení informací z krajů Olomouckého, Libereckého a Ústeckého, jakož i z oblastí Afriky, Latinské Ameriky nebo Austrálie a Oceánie.

K otázce adekvátnosti uváděných afiliací pozvaných respondentů zpracovatel uvádí, že učinil nálezy pěti výskytů uvedení neúplných afiliací, kdy se jednalo o absentující informaci o stranické příslušnosti, či nominaci. Dvakrát se přitom jednalo o stejné osoby: Jiří Běhounek (Publicistika 12 28.3.2020, Publicistika 12 29.9.2020), Věra Jourová (Interview Plus 23.3.2020, Publicistika 12 30.3.2020) a jednou Jana Maláčová (Publicistika 12 19.3.2020). Přestože většina afiliací byla zcela přesných, není počet pěti nálezů zcela zanedbatelný. V tomto ohledu je nezbytné, aby apel na vysokou přesnost redakční práce byl dlouhodobý a stále opakovaný.

Samostatnou otázkou je priorita, s jakou bylo téma epidemie covid-19 do zpravodajské a publicistické agendy řazeno. Posouzení tohoto aspektu nebylo součástí zadání a pro jeho vyhodnocení by bylo potřebné vytvořit referenční bázi: vyhodnotit obsahovou skladbu jiných médií.

5. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A CITOVANÝCH ZDROJŮ

- Balabanova, Ekaterina. *Media, Wars and Politics: Comparing the Incomparable in Western and Eastern Europe*. University of Liverpool. 2007
- Belobrad, Michal (ed.). *Kvalitativna a kvantitativna analýza spravodajských relácií slovenských mienkotvorných televízií: zborník z odborných seminárov Katedry žurnalistiky FF KU: k riešeniu projektovej úlohy VEGA 1/3692/06/*. Ružomberok: Katolícka univerzita v Ružomberku, Filozofická fakulta, 2008.
- Dayan, Daniel; Katz Elihu. *Media Events: The live broadcasting of the history*. Harvard University Press; Revised edition, 1994.
- Donsbach, Wolfgang; Klett, Bettina. *Subjective objectivity. How journalists in four countries define a key term of their profession*. *International Communication Gazette* 1993 51: 53.
- Entman, Robert M. Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication*, 1993. roč. 43, č. 4, str. 51-58.
- Farnsworth, Stephen J.; Lichter, S. Robert; Schatz, Roland. *The Global President: International Media and the US Government*. Rowman & Littlefield, 2013.
- Herot, Pavel; Týmová, Renata. *Case Czech TV: Analytical approach enhancing objectivity*, News Assembly&NewsXchange 2014 paper, 6s.
- Hopmann, David Nicolas; Van Aelst, Peter; Legnante, Guido. *Political balance in the news: A review of concepts, operationalizations and key findings*. Sage Publications, 2011.
- Hurtíková, Hana. *Framing televízneho zpravodajství a jeho účinek na formování politických postojů veřejnosti. Případová studie pádu vlády Mirka Topolánka v roce 2009*. Vydání 1. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2016. 195 s. ISBN 978-80-7325-400-1.
- Chleboun, Petr. *Projekt kontinuální analýzy diskuzních pořadů českých televzí*. 2003.
- Jiráček, Jan; Nečas, Vlastimil; Rábová, Tereza; Trampota, Tomáš; Wolák, Radim. *Analýza předvolebního vysílání Českého rozhlasu v období před krajskými a senátními volbami konanými v říjnu 2012*. CEMES, 2013.
- Kejlová, Tamara. *Analýza zpravodajství českých periodik během prezidentských voleb v roce 2013 v ČR*. Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, 2014.
- Kodex Českého rozhlasu. Dostupný [online](#) (cit. 29.12.2020).
- Krippendorff, Klaus. *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. 2. dopl. vyd. Thousand Oaks: Sage, 2004. ISBN 0-7619-1544-3.
- Kudrnová Blanka. *Mediální konstrukce zdravotního rizika v českém prostředí na příkladu viru Zika*. Praha, 2017. Diplomová práce. Karlova univerzita. Vedoucí práce Vlastimil Nečas.
- Manning, Paul. *News and News Sources: A Critical Introduction*. SAGE Publications, 2001.

- Mindich, David T. Z. *Just the facts: how "objectivity" came to define american journalism*. New York: New York University Press, 1998. ISBN 978-0814756140
- McCombs, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy - masová média a veřejné mínění*. Praha: Portál, 2009.
- Morris, Jonathan S. *Slanted Objectivity? Perceived Media. Bias, Cable News Exposure, and Political Attitudes*. *Social Science Quarterly*, Volume 88, Number 3, September 2007.
- Nečas, Vlastimil. *Research of Bias in Selected Journals: A Meta-Analysis*. *Bodhi: An Interdisciplinary Journal*, Vol.2(1) 2008 p. 117-135.
- Ogbodo, Jude Nwakpoke a kol. Communicating health crisis: a content analysis of global media framing of COVID-19. In: *Health Promotion Perspectives*. 10(3):257-269, 2020.
- Sedláková, Renáta. *Výzkum médií. Nejužívanější metody a techniky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-3568-9.
- Semetko, Holli A., Valkenburg Patti M. Framing European politics: A Content Analysis of Press and Television News. In: *Journal of Communication*, Volume 50, Issue 2, June 2000, Pages 93–109.
- Shoemaker, Pamela, and Tim Vos. *Gatekeeping Theory*. Routledge, 2009. Print.
- Scherer, Helmut: Úvod do metody obsahové analýzy. In: Schulz, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1998. 134 s. ISBN 80-7184-548-5.
- Schudson, Michael. *The objectivity norm in American journalism*. *Journalism* 2001 2: 149-170.
- Stavitsky, Alan G.; Dvorkin, Jeffrey A. *Best Practices in Assessing Objectivity and Balance*. CPB, 2005.
- Trampota, Tomáš a Vojtěchovská, Martina. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. 293 s. ISBN 978-80-7367-683-4.
- Trampota, Tomáš. Mediální agenda. In: Škodová, Markéta, ed. *Agenda setting: teoretické přístupy*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2008, 978-80-7330-151-4.
- Trampota, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. 191 s. ISBN 80-7367-096-8.
- Vasterman, Peter, Ruigrok, Nel. Pandemic Alarm in the Dutch Media: Media Coverage of the 2009 Influenza A (H1N1) Pandemic and the Role of the Expert Sources. In: *European Journal of Communication*. 28(4):436-453, 2013.
- Zákon 484/1991 Sb. o Českém rozhlasu. Dostupný [online](#) (citováno 5. 12. 2020).

6. APENDIX – příznakové výpovědi ve zpravodajství interních autorů

Datum	Pořadí	Titulek	Pořad	Autor	Znění
16.03.2020	9	Evropské akciové trhy se dnes masivně propadají	Hlavní zprávy 12	Tomášková Tereza	"Evropské akciové trhy se dnes masivně propadají, nejvíc ztrácejí banky, které si odepisují až 10%. Výrazné ztráty zažívá i Pražská burza, která se dnes dopoledne propadla nejnižší od doby celosvětové hospodářské krize v roce 2009. Hlavním důvodem jsou obavy investorů z dalšího šíření koronaviru.."
17.03.2020	12	Situace v Německu	Proud 7-8	Chum Jiří	Počet nakažených novým koronavirem totiž i v sousední zemi strmě stoupá. Jenom za včerejšek přibýlo více než 1000 pacientů.
17.03.2020	12	Situace v Německu	Proud 7-8	Jabůrek Václav	odpovídá na otázku kolik je nakažených: Už 7200, alespoň tolik uvádí deník Berliner Morgen Post, který pravidelně sčítá data z jednotlivých regionů. Oproti včerejšku ránu je tedy skoro už o 1500 případů více. Bavorsko včera vyhlásilo stav katastrofy, protože ani nedokáže vystopovat původ jednotlivých případů.
18.03.2020	11	Čína se snaží obnovit průmyslovou výrobu	Proud 7-8	Křížek Martin	"Šíření nového viru v lednu a v únoru poškodilo ekonomiku víc než úřady očekávaly."
19.03.2020	18	Situace na Slovensku a v Rakousku	Proud 7-8	Nečásková Pavlína	"číslo v Rakousku jsou diametrálně vyšší, nakažených jsou celé stovky a Rakousko už požádalo min. vnitřní, aby povolalo vojáky"
22.03.2020	6	Itálie zastavuje veškerou postradatelnou výrobu	Hlavní zprávy 12	Klapal Ondřej	"...zdůvodnil G. Conte, v den, kdy země znovu zaznamenala rekordní počet obětí.."
22.03.2020	1	Počet potvrzených případů nákazy koronavirem v Česku překročil tisícovou hranici	Hlavní zprávy 12	Causidisová Kateřina	"Počet potvrzených případů nákazy koronavirem v Česku překročil tisícovou hranici, teď jde o 1047 lidí..."
23.03.2020	21	Roušky k potřebným	Proud 7-8	Král Petr	"zoufalý nedostatek ochranných pomůcek hlásí také uzavřené oblasti Olomoucka"
26.03.2020	5	Americký senát jednomyslně schválil největší pomoc ekonomice	Proud 7-8	Kaliba Jan	"Amerika má za sebou smutně rekordní den, co do šíření pandemie, hlásí už přes tisíc obětí a počet potvrzených případů se blíží 70 000.."
26.03.2020	19	Nemoc Covid-19 je obzvlášť nebezpečná pro seniory a nemocné lidi	Proud 7-8	Chum Jiří	"Nemoc Covid-19 je obzvlášť nebezpečná pro seniory a nemocné lidi, proto jednotlivé země radí starší lidem, aby zůstali doma a nenavštěvovali se z vnoučaty..."
27.03.2020	11	Nejvíce zasažené epidemií jsou USA	Proud 7-8	Křížek Martin	"zemí s největším počtem nakažených.... se staly USA.... USA tak překonaly Čínu nebo Itálii"
27.03.2020	9	Termín letu pro návrt Čechů	Proud 7-8	Chum Jiří	"USA, které jsou nejvíce zasaženy, šířením koronaviru, a v současnosti jsou státem s nejvíce nakaženými na světě"
30.03.2020	4	Veřejný život v USA bude utlumený nejméně do konce dubna	Proud 7-8	Petrová Jana	"Nemoc Covid-19 se potvrdila u 140 tisíců Američanů, zemřelo na ní 2500 lidí. Kritická je situace hlavně v New Yorku, kde je zdravotní systém přetížený. Umírají i mladí lidé, bez jiných zdravotních problémů..."

30.03.2020	8	Veřejný život v USA bude utlumený do konce dubna	Hlavní zprávy 12	Causidisová Kateřina	"A kritická situace je také v německém Wolfsburgu, kde tamní nemocnice už není schopná nabírat nové pacienty"
31.03.2020	4	Situace ve Španělsku	Proud 7-8	Zlochová Lubica	"nemocnice v Madridu, Barceloně a .... jsou stále katastrofálně přeplněné pacienty, JIP i trojnásobně"
03.04.2020	13	Nemoci podlehl za poslední den přes 1100 lidí	Proud 7-8	Křížek Martin	"Nemoci Covid-19 podlehl za poslední den v USA přes 1100 lidí. Spojené státy mají nejvíc zaznamenaných případů novým koronavirem ve světě.."
17.09.2020	2	Nová hygienická opatření v Praze	Hlavní zprávy 12	Nevola Jan	"Zdravotníci v metropoli od začátku týdne prokázali koronavirus ve více než 900 případech, rekordní přírůstek bylo úterních 372 nakažených.."
18.09.2020	6	Další opatření kvůli covidu	Proud 7-8	Chum Jiří	Žáci základních, středních a vysokých škol musí mít ode dneška roušku i při vyučování, nařizuje to ministerstvo zdravotnictví. Rezort taky omezuje provozní dobu restaurací a barů, a to prakticky v celém Česku. Reaguje tak na zhoršenou epidemickou situaci v republice. Počet nakažených byl znovu výrazně vyšší.
18.09.2020	1	Česko zpřísní opatření proti koronaviru	Proud 7-8	Tomášková Tereza	Ve čtvrtek přibyl v Česku rekordní počet nově potvrzených případů nákazy koronavirem. Pozitivní test mělo 3330 lidí, to je nejvyšší denní přírůstek od začátku epidemie. Informovalo o tom ministerstvo zdravotnictví.
18.09.2020	3	Zpřísnění opatření	Hlavní zprávy 12	Uttendorfská Jana	Ministerstvo zdravotnictví hygienické opatření zpřísnilo kvůli rostoucímu počtu nakažených koronavirem. Omezilo také otevírací dobu barů a restaurací maximálně do půlnoci. Za včerejšek přibýlo rekordních 3130 potvrzených případů.
20.09.2020	6	Divadla se dostávají do vážných problémů	Hlavní zprávy 12	Uttendorfská Jana	"do vážných poroblemů se dostávají divadla, která jsou závislá na představení pro děti"
21.09.2020	19	Rekordní počet lidí v nemocnicích s koronavirem	Proud 7-8	Král Petr	"Rekordní počet lidí v nemocnicích, více než 500 mrtvých v souvislosti s koronavirem, nakažených skoro 24 tisíc.."
22.09.2020	10	Přibývá nakažených zdravotníků	Proud 7-8	Křížek Martin	Zdravotníků nakažených koronavirem v Česku přibývá. Informovala o tom lékařská komora. Ještě před měsícem byly podle ní nakaženy 4 lékaři, teď jich je 259. Prudce přibýlo taky nakažených zdravotních sester. V současnosti má koronavirus 433 z nich, na konci srpna šlo jen o 3 nemocné. Jeden lékař a jedna zdravotní sestra s koronavirem zemřeli.
01.10.2020	10	V Česku přibýlo rekordních 151 pacientů, kteří jsou hospitalizováni s koronavirem	Proud 7-8	Petrová Jana	" V Česku přibýlo rekordních 151 pacientů, kteří jsou hospitalizováni s koronavirem"
01.10.2020	9	Na Slovensku od půlnoci platí nouzový stav	Hlavní zprávy 12	Petrová Jana	"Za včerejšek země zaregistrovala rekordní počet nově infikovaných koronavirem"